IŽNICA

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. · Štev. 35 (2654) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, sreda 10. februarja 1954 Cena 20 lir

ŠTIRINAJSTA BREZPLODNA SEJA BERLINSKE KONFERENCE

AVSTRIJSKA VLADNA DELEGACIJA prispela v Berlin na konferenco štirih

Po dogovoru bodo ministri začeli razpravljati o Avstriji v petek - Danes spet nov Molotovov načrt, v četrtek druga tajna seja o prvi točki dnevnega reda

„Pravda" očita Avstriji, da se hoče znebiti gospodarskega izkoriščanja SZ

BERLIN, 9. — Tudi današnja, štirinajsta seja berlinske konference, ki je bila spet na pol javna, ni prinesla nobenega zbližanja medsebojnih stališč v nemškem vprašanju. Nasprotno, različnost gledanja obeh strani na to vprašanje je bila še bolj poudarjena. Molotov je na seji napovedal še enega izmed svojih številnih načrtov — tokrat o «evropski varnosti»; prikazal ga bo jutri. V četrtek bodo imeli ministri spetožjo sejo za zaprtimi vrati, razpravljali bodo še vedno o prvi točki dnevnega reda, v petek pa bodo v skladu s sklepi včerajšnje tajne konference prešli na avstrijsko vprašanje in tako prepustili obe prvi točki dnevnega reda reševanju na tajnih sejah.

Na današnji seji, ki ji je predsedoval angleški zunanji minister Eden, je prvi govoril sovjetski zunanji minister Molotov. Njegov nastop je trajal s prevodom vred uro in pol; v tem času je sovjetski minister ponavljal argumente, ki jih je v zvezi z nemškim vprašanjem že večkrat navedel. Predlagal je, naj namestniki zunanjih ministrov v treh mesecih pripravijo in predložijo ministrom načrt mirovne pogodbe z Nemčijo. Nato je ponovno govoril o «katastrofalnem položaju» v Zahodni Nemčiji in o svojem predlogu glede zmanjšanja okupacijskih stroškov. Molotov je ponovno ostro napadel evropsko obrambno skupnost in dejal, da združena Nemčija ne bo mogla svobodno izbirati, če načrt evropske vojske ne bo opuščen. «Evropska obrambna skupnost — je dejal Molotov — je nepremostljiva ovira za združitev Nemčije».

Eden je nato dal besedo ameriškemu državnemu tajniku Johnu Fosterju Dullesu, ki je samo izjavil, da ne ve ničesar dodati k temu, kar je že na prejšnjih sejah povedal o nemškem vprašanju.

Tretji je govoril francoski zunanji minister Georges Bidault, ki je najprej opozoril, da so trije zahodni ministri Molotovu že neštetokrat odgovarjali in mu dajali pojasnila o naslednjih treh točkah:

1. Združena Nemčija bo imela vso pravico izbire. Pri tem je Bidault omenil Dullesov popravek k Edenovemu načrtu, ki pravi, da bo združena Nemčija lahko «sprejela ali zavrnila» obveznosti bonnske vlade, torej tudi evropsko obrambno skupnost.

2. Molotov zahteva, naj Zahod opusti obrambno skupnost, medtem ko zahodni ministri niso nikoli zahtevali opustitev ničesar, skratka, Molotov hoče nekaj dobiti, ne da bi kaj dal.

3. Sovjetski predlog, naj se namestnikom poveri izdelava mirovne pogodbe. Zakaj, se je vprašal Bidault, naj bi namestniki kaj dosegli, če se to ministrom ne posreči? Ministri morajo najti rešitev, kajti kaj pomaga menjati osebe, če se ne menjajo politična stališča.

Po četrturni prekinitvi za običajni čaj in whisky je dal Eden nekaj pripomb k diskusiji, Bidault pa je predlagal še eno tajno sejo o vprašanjih s prve točke dnevnega reda (konferenca petih in ukrepi za zmanjšanje mednarodne napetosti), o katerih ni bilo mogoče razpravljati na včerajšnji seji.

Molotov je nato zahteval, naj se prekine diskusija o Nemčiji in napovedal, da bo predložil nov predlog o evropski varnosti. Foster Dulles je k temu pripomnil, da je bilo zahodno mnenje o evropski varnosti že jasno prikazano in da je on sam govoril o tem vprašanju 26. in 30. januarja in v prvih dneh februarja.

«Sovjetski zunanji minister — je izjavil Dulles — predlaga, naj bi Nemčijo pustili samo sredi Evrope in ji dovolili omejene oborožene sile, kot je nekoč predvidevala versajska pogodba. Možnost obstoja Nemčije, ki naj bi na tak način zagotavljala ravnotežje sil v Evropi, morda celo s postavljanjem enih proti drugim, ni stvar, ki bi jo ZDA lahko sprejele. V teh okoliščinah se mi zdi, da obstajajo glede evropske varnosti bistvene razlike in da ni prav nobenega upanja, da bi bilo mogoče vskladiti oba stališči.» Dulles je nato opozoril, da kršitev člena 2 in 4 Listine Združenih narodov dovolj varnostnih jamstev, ki jih je mogoče uporabiti tudi za Nemčijo, in da se zdi, da Molotov na to pozablja.

Končno je Eden na kratko povzel diskusijo in predlagal delovni načrt za prihodnje dni.

V sredo ob 14. uri plenarna seja, namenjena razpravljanju o evropski varnosti. Na tej seji bo Molotov prikazal svoj novi predlog o tem vprašanju.

V četrtek tajna seja, na kateri bodo razpravljali o vprašanjih s prve točke dnevnega reda, ki niso prišla na vrsto na včerajšnji ožji seji.

V petek razpravljanje o avstrijskem vprašanju.

Danes popoldne je z letalom prispela na berlinsko letališče Tempelhof delegacija avstrijske vlade, ki bo sodelovala na konferenci štirih, ko bo ta razpravljala o avstrijskem vprašanju. Delegacijo vodita zunanji minister Leopold Figl in državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Bruno Kreisky.

Po prihodu v Berlin je Figl izjavil novinarjem, da upa, da bo berlinska konferenca obnovila avstrijsko neodvisnost in pripravila mirovno pogodbo, ki bo odgovarjala željam avstrijskega ljudstva.

Kasneje popoldne sta imela Figl in Kreisky daljši razgovor z avstrijskim veleposlanikom v Moskvi Franzom Bischoffom, ki je včeraj z letalom prispel v Berlin.

Pred svojim odhodom z Dunaja je dal Figl daljšo izjavo tisku. V izjavi izraža zadovoljstvo avstrijske vlade, ker se bodo tokrat uradni predstavniki Avstrije udeležili pogajanja o avstrijskem vprašanju ne več kot navadni opazovalci, temveč kot delegati, ki bodo enakopravno sodelovali. Izrazil je nato upanje, da bo nešel pri zunanjih ministrih štirih velesil popolno razumevanje za položaj Avstrije, zlasti kar se tiče spremembe nekaterih pogojev, ki jih določa načrt mirovne pogodbe, kot je bil sestavljen še leta 1949. Poudaril je, da je res že čas, da štiri velesile izpolnijo obljubo moskovske izjave iz leta 1943 (obnovitev Avstrije kot svobodne in neodvisne države).

Med kratkim postankom letala v Frankfurtu pa je avstrijski zunanji minister izjavil, da bi po njegovem mnenju ministri v Berlinu mnogo laže dosegli sporazum o avstrijskem kot o nemškem vprašanju. Dodal pa je, da bi sporazum ali vsak napredek v avstrijskem vprašanju nedvomno imel dobre posledice tudi na reševanje nemškega vprašanja. Predstavnik avstrijske delegacije pa je izjavil, da bo delegacija med drugim poskušala v Berlinu doseči vrnitev tako imenovanega nemškega imetja v Avstriji, ki ga zdaj upravljajo Rusi.

O avstrijskem vprašanju piše tudi moskovska «Pravda». Njen berlinski dopisnik Kraminov pripisuje zahodnim velesilam in avstrijski vladi krivdo za zavlačevanje podpisa državne pogodbe. Dopisnik pravi, da so avstrijski funkcionarji «sprožili sovražno kampanjo» proti ZSSR in da poskušajo doseči revizijo nekaterih členov avstrijske pogodbe, o katerih je že bil dosežen sporazum med štirimi velikimi in ki «zanimajo sovjetsko gospodarstvo». «Pravda» pravi, da avstrijski uradni krogi s to «kampanjo» «ne prispevajo k ustvarjanju ugodnih pogojev» za proučevanje avstrijskega vprašanja in da otežkočajo njegovo rešitev.

Na sliki vidimo generala Peko Dapčevića, ki se pred svojim odhodom v Adis Abebo poslavlja od generala Ulepića.

BEOGRAD, 9. — Maršal Tito je na osnovi 71. člena 6. točke ustavnega zakona podpisal ukaz, da se za izredne zasluge v utrjevanju in razvijanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Etiopijo odlikuje z redom jugoslovanske velike zvezde prvi cesar Etiopije Haile Selasie. Poleg tega pa je predsednik republike odlikoval za podobne zasluge z redom jugoslovanske zvezde prve stopnje abesinskega prestolonaslednika Affarja Wassana, princa Makonnena Haile Selasie in princa Sahleja Selasie, dalje Bitwodeda Makonnena, predsednika etiopske vlade, rasa Abebeja, notranjega ministra, vrsto etiopskih državnikov pa z redom jugoslovanske zastave druge stopnje. Red jugoslovanske velike zvezde, ki ga je posebni odposlanec predsednika republike general Peko Dapčević predal cesarju Etiopije, je bil ustanovljen z odlokom predsednika republike od 1. februarja letos in predstavlja odlikovanje najvišje stopnje. To odlikovanje je namenjeno šefom tujih držav za izredne zasluge za razvoj in utrjevanje miroljubnih in prijateljskih odnosov in sodelovanja z drugimi državami. Etiopski cesar Haile Selasie je prvi, ki mu je bilo izročeno to odlikovanje.

NEGOTOVOST IN ZAVLAČEVANJE pri reševanju italijanske krize

Scelba še vedno ni sporočil! Einaudiju, da sprejema mandat brez pridržkov

Republikanci dokončno odklanjajo sodelovanje v vladi in obljubljajo samo parlamentarno podporo - Scelba hoče Saragata za podpredsednika

(Od našega dopisnika)

RIM, 9. — Kandidat za predsednika nove italijanske vlade Mario Scelba je danes nekoliko pred polnočjo, po šestnajstem dnevu živahnih posvetovanj, sestankov in razgovorov, izjavil, da bo jutri predpoldne zelo verjetno lahko odšel k predsedniku republike in mu sporočil, da sprejema mandat za sestavo vlade brez vseh pridržkov. Sodijo, da utegne vlada biti sestavljena v četrtek ali petek, parlamentu pa bi se predstavila 22. ali 23. februarja. Ker se je Fanfanijeva vlada najprej predstavila v poslanski zbornici, se bo Scelba moral najprej pokazati pred senatom. To pravilo izmenjavanja je izbojeval novi predsednik senata Merzagora.

Sestankov je bilo danes cela vrsta; namenjeni so bili predvsem poimenskemu sestavljanju nove vlade in prepričevanju republikancev, naj sprejmejo kakšno ministrsko mesto. Želja, naj bi tudi republikanci aktivno sodelovali v vladi, izhaja od manjših strank, zlasti od socialnih demokratov, ki bi želeli na ta način dobiti nekak alibi za nenadno spremembo svojega stališča, ki je povzročila odstope iz vodstva in precejšnje začudenje in nezadovoljstvo med člani.

Vendar so bili napori za pridobitev republikancev zaman; ob 23.10 je dobil Scelba pismo glavnega tajnika PRI Realeja, v katerem mu ta sporoča, da se po mnenju vodstva stranke niso pojavili takšni novi elementi, ki bi lahko opravičili spremembo stališča vodstva, da stranka ne prevzame neposredne odgovornosti v vladi. Pismo zagotavlja nato vladi popolno podporo v parlamentu — vsega skupaj 5 glasov v zborници in 2 v senatu.

Po današnji večerni seji liberalnih in socialdemokratskih predstavnikov s Scelbo sta Martino (PLI) in Rossi (PSDI) izjavila novinarjem, da je sporazum o razdelitvi ministrstev praktično že sklenjen in da je treba rešiti samo še nekatera podrobna vprašanja.

Zdi se, da je bil načelni sporazum o razdelitvi ministrstev dosežen že na popoldanski seji, ki so se je za demokristjane udeležili tudi namestnik političnega tajnika stranke Spataro ter predsednika obeh parlamentarnih skupin Ceschi in Moro. Takrat so v obveščenih krogih trdili, da bodo socialdemokrati dobili tri ministrstva, in sicer prav gotovo finančno ministrstvo in ministrstvo za delo, medtem ko si je glede ministrstva za javna dela Scelba pridržal pravico, da se o tem še posvetuje z vodstvom svoje stranke, ki se je sestalo popoldne. Za liberalce so takrat sklenili, da bodo gotovo dobili ministrstvo za prosveto, poleg tega pa ali pravosodno ministrstvo ali kakšen tehnični resor. Dogovorili so se tudi, da bo Saragat, če bo pristal na sodelovanje v vladi, postal minister brez listnice in podpredsednik vlade, kar mu bi omogočilo, da ostane tudi tajnik PSDI. Tudi liberalci bodo verjetno dobili še enega ministra brez listnice.

Po tem sestanku je delegacija PSDI, ki se je pogajala s Scelbo o sestavi nove vlade, poročala svoji parlamentarni skupini. Po vesteh iz socialdemokratskih krogov je za finančno ministrstvo več social-demokratskih kandidatov, med katerimi ima največ upanja bivši poslanec Tremelloni. Minister za javna dela bi postal Romita, ministrstvo za delo in socialno skrbstvo pa bi prevzel Vigorelli.

Iz liberalnih krogov pa se izve, da je vodstvo PLI predložilo Scelbi naslednje ministrske kandidate: poslanec De Caro bi postal minister brez listnice za zvezo s parlamentom, poslanec Gaetano Martino minister za prosveto, glavni tajnik PLI Villabruna pa minister za industrijo in trgovino.

Proti večeru se je že zdelo, da je sporazum dosežen. Po ponovni popoldanski trojni seji so liberalni in socialdemokratski predstavniki, ki so zapustili Scelbovo pisarno ob 18.45, izjavili, da je sporazum praktično dosežen in da se bodo ob 20. uri vrnili k mandatorju in parafirali sporazum. Vendar je takrat še veljala domneva, da bodo republikanci sodelovali v vladi. Ob istem času so tudi sodili, da bo Scelba še isti večer obiskal Einaudija.

Vmes pa je bilo posvetovanje mandatorja Scelbe z demokristjanskimi predstavniki Spatarom, Ceschijem in Morom, in pa sklep republikancev, da kljub prošnjam ne sodelujejo v vladi. Kot smo že omenili, so se posvetovanja morala zvečer nadaljevati, po njih pa so izjavljali, da je sporazum «skoraj sklenjen».

Težave so verjetno prišle z dveh strani. Na eni strani ni znano kaj je popoldne sklenilo demokristjansko vodstvo, na drugi strani pa se zdi, da je nastala nova negotovost med socialnimi demokrati, zlasti glede Scelbove želje da sodeluje v vladi tudi Saragat osebno. To negotovost je povečalo dejstvo, da republikanci rajši ostajajo izven vlade.

V mnogih socialdemokratskih krogih prevladuje prepričanje, da poskušajo demokristjani zvaliti glavno odgovornost za vlado in njeno politiko na socialne demokrate in zlasti s Saragatovim imenom ogriniti novo vlado v nekak levičarski plašč medtem ko dejansko ne nameravajo izvajati temu primerne politike. Slo bi skratka za ponovitev manevra s Fanfanijem v mnogo večjih dimenzijah. Zdi se, da pri tem pripadniki socialdemokratske levice, ki so bodisi glasovali proti sodelovanju z vlado, bodisi odstopili iz izvršnega odbora stranke, niso osamljeni. Med drugim opozarjajo, da Zagari, ki je včeraj odstopil kot ravnatelj glasila PSDI «La Giustizia», nikakor ne spada med levico v stranki.

Prav tako vedo povedati, da se je še včeraj na sestanku parlamentarne skupine PSDI Romita zavzemal samo za parlamentarno podporo vladi, to da brez neposrednega sodelovanja. To bi dalo socialdemokratom mnogo večjo avtonomijo in jim mnogo laže omogočilo izsiliti od vlade bolj levo usmerjeno politično linijo in izvajanje vsaj nekaterih potrebnih socialnih reform.

Na drugi strani so mnogi znaki, ki kažejo, da demokristjani ne jemljejo štiristranske vlade preveč resno. Mnogim je tudi še v spominu, kako je sama demokristjanska stranka v juliju onemogočila poskus Piccionija, da sestavi vlado na štiristranski osnovi.

A. P.

Reševanje italijanske vladne krize: Scelba odhaja iz Kvirinala, kjer mu je Einaudi poveril mandat za sestavo nove vlade.

FRANCOVE SPLETKE proti maroškemu ljudstvu

Težnje Maročanov po neodvisnosti izkorišča krvnik Franco v svoje namene - Ameriško „nevmešavanje"

MADRID, 9. — Španski diktator Franco je danes sprejel delegacijo iz španskega Maroka, ki jo je spremljal španski visoki komisar v Tetuanu general Valino. Delegacija je Francu izročila «tetuansko deklaracijo» (ki vsebuje, kakor znano, izjavo lojalnosti do Španije, zavrača oblast sedanjega sultana El Arafe in predlaga, naj bi začasno izvajal oblast nad španskim Marokom Kalif Mulai El Mehdi). Franco je delegaciji izjavil, da «bo Španija branila enotnost Maroka in da bo ostala zvesta pogodbam». Dejal je dalje, da bo področje Maroka, ki je pod španskim protektoratom, ostalo pod suverenostjo Mulaja El Mehdija, dokler ne bo zmagala sila razumna. V svojem govoru je dalje očital Franciji, da je kršila pogodbo o protektoratu nad Marokom.

O dogodkih v Maroku obširno piše egiptovski tednik «Al Mussawar», ki se sprašuje, ali ne gre za španski manever, ki se bo ustavil tam, kjer je general Valino določil, da se mora ustaviti List se dalje sprašuje, ali ne upravlja Španija španskega Maroka z istimi sredstvi kakor Francija svoje področje. Maročani na španskem področju imajo iste težnje in postavljajo iste zahteve kakor na francoskem področju. Do sedaj ni bila nobena zahteva sprejeta kljub izjavam odgovornih španskih funkcionarjev. Dalje se list sprašuje, ali niso španske oblasti dovolile Maročanom na svojem področju sedanjo akcijo na podlagi premišljenega načrta, čigar stroške bodo nosili Maročani in Arabci. List postavlja tudi domnevo, da sedanje gibanje ne teži po zatem, da odcepi španski Maroko od ostalega Maroka z izgotovitvi enotnosti, pač pa za govorom, da zvestoba do odstavljenega sultana nalaga tako odcepitev.

«Marški voditelji — pravi list — so sedaj v izgnanstvu. Nekateri so v Egiptu. Francoske oblasti bi jih aretirale, če bi se vrnili v svojo domovino. Ali bi španske oblasti tem voditeljem nudile na svojem področju zavetišče in svobodo akcije, da osvobodijo svojo deželo?» Dalje vprašuje list, ali so španske oblasti obljubile pomočnику glavnega tajnika Arabske lige, da je španska vlada pripravljena dovoliti popolno neodvisnost španskemu Maroku.

Na koncu pravi list, da bi bilo treba podvzeti sledeče ukrepe, zato da bi dogodki v Tetuanu bili res izraz arabskega gibanja in ne španskega manevra: 1. Priznati bi se morala enotnost obeh področij Maroka, 2. Španskemu Maroku se mora priznati neodvisnost, 3. Nacionalističnim voditeljem se mora dovoliti povratek v domovino, 4. Vsem Maročanom se mora dovoliti svobodno gibanje po obeh conah Maroka.

Predstavnik ameriškega poslaništva v Madridu je nocoj izjavil tisku, da je ameriška vlada mnenja, da «se ne sme na noben način vmešavati v zadevo, ki je izven njene pristojnosti in ki se tiče izključno Francije in Španije». Dodal je, da je ameriška vlada predvsem zainteresirana, «da položaj v Maroku ostane miren» in da bi ameriški predstavniki lahko samo «svetovali zmernost».

Churchillove izjave o letalskih oporiščih ZDA

LONDON, 9. — Winston Churchill je danes v spodnji zbornici izjavil, da bodo ameriška letalska oporišča v Veliki Britaniji delovala, «dokler bodo potrebna v splošnem interesu svetovnega miru in varnosti».

Churchill je odgovarjal dvema predstavnikoma laburistične levice, ki sta poudarjala nevarnost, ki jo za Veliko Britanijo imajo ta oporišča. Nekateri drugi laburistični poslanci, med katerimi tudi bivši obrambni minister Shinwell, pa so izjavili, da se strinjajo s Churchillovim stališčem.

O ameriških letalskih oporiščih na britanskem ozemlju so se dogovorili, ko so bili laburisti še na vladi.

Sovjetsko vabilo 12 azijskim državam

COLOMBO, 9. — Načelnik sovjetske delegacije v gospodarski komisiji OZN za Azijo in Daljni vzhod Menšikov je danes izjavil, da je Sovjetska zveza sklenila povabiti 12 azijskih držav, naj pošlje vsaka pet predstavnikov na obisk v Sovjetsko zvezo v septembru ali oktobru.

Menšikov, ki je sovjetski poslanik v Novem Delhiju, je izjavil, da si bodo predstavniki omenjenih 12 držav (Indija, Pakistan, Burma, Indonezija, Ceylon, Afganistan, Tailandija, Japonska, Filipini, Nepal, Malezija in angleški Borneo) lahko ogledali dela, ki jih je sovjetska vlada izvršila na področju industrije, poljedelstva, znanosti in socialnega skrbstva. «Sovjetska zveza — je dejal Menšikov — želi stopiti v trgovinske odnose z azijskimi državami in je tudi pripravljena dobavljati jim industrijsko opremo in stroje na podlagi dolgoročnih kreditov. Razen tega želi proučiti morebitne konkretne zahteve držav Azije in Daljnega vzhoda glede tehnične pomoči v okviru programa OZN s posebnim ozirom na kmetijstvo, na tekstilno in živilsko industrijo ter na industrijo gumija. Gospodarska komisija OZN za Azijo in Daljni vzhod ima sedaj svoje deseto zasedanje v mestu Kandy (Ceylon).

ZVU naj odgovori!

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je socialdemokratični odbornik Dulci sporočil, da bodo v učilnice slovenskih srednjih šol v Ulici Lazzaretto Vecchio vselili družine, ki so morale zapustiti poškodovana stanovanja ob zadnjem neurju. Gre za tiste učilnice, ki so jih izpraznile slovenske srednje šole premeščene v novo šolsko poslopje pri Sv. Ivanu. Te učilnice so odgovorni organi že obljubili za slovensko realno gimnazijo. Znano je, da je v Ulici Lazzaretto Vecchio v 6 malih učilnicah strpanih kar 11 razredov slovenskih srednjih šol. Kljub temu hoče iredentistična občinska uprava vseliti omenjene ponesrečene družine prav v te šolske prostore, ki jih slovenske šole tako nujno potrebujejo.

Ali res mislijo iredentisti pustiti še za nadalje 11 razredov v 6 malih učilnicah v položaju v kakršnem ni nobena italijanska srednja šola v Trstu? Ali res hočejo preprečiti slovenski šolski mladini, da bi se izobraževala v šolskih prostorih, kjer bi lahko namestili potrebne kabinete za fiziko in šoli omogočili bolj reden šolski pouk?

Šolska oblast bi morala vedeti, da se slovenskim otrokom že 9 let omejuje izpopolnjevanje znanja zaradi pomanjkanja šolskih prostorov! Ali res, da šolska oblast in ZVU ne upoštevata, da hodi v slovensko realno gimnazijo 78 otrok iz okolice, da jim po končani šoli ostaja premalo časa za učenje doma? Ali res odgovorni organi ne upoštevajo dejstva, da so slovenske srednje šole nastanjene v pravih hlevskih prostorih, čeprav bi morale imeti ustrezajoče vzgojne prostore? Ali res oblasti ne upoštevajo številne prošnje slovenskih staršev, da dajo slovenskim šolam, če ne dostojne vsaj zadostne prostore za pouk slovenskih otrok?

ZVU naj odgovori!

Po včerajšnjem sporočilu odbornika Dulcija lahko sklepamo, da jim ni prav nič mar za slovenske šole in da iščejo vse možnosti, kako bi slovensko šolo zadušili. Vzeti slovenskim srednjim šolam v Ulici Lazzaretto Vecchio učilnice, ki bi morale biti na razpolago slovenski realni gimnaziji, pomeni novo neodpustljivo diskriminacijo proti slovenskemu šolstvu. Zato zahtevamo od pristojnih uradov ZVU in šolskega skrbništva, da preprečijo to nakano iredentistične občinske uprave, ki se hoče na zvit način, izkoriščajoč želostno stanje ponesrečenih družin, polastiti prostorov, ki morajo biti dani slovenski šoli.

Predlog družbenega plana in proračuna LR Slovenije

LJUBLJANA, 9. — Družbeni plan in proračun Ljudske republike Slovenije je razen proračunskih investicij v glavnem izdelan in bo predložen republiški skupščini v razpravo. Dokončno pa je izdelan del proračuna za administracijo, ki predvideva okrog 5 milijard dinarjev izdatkov, kar je nekaj več kot lani. Predvsem se povišanje nanaša na zdravstvo in prosveto. Proračun predvideva tudi investicije v znesku okrog dveh milijard dinarjev, ki se bodo uporabili za gospodarsko najbolj zaostale kraje; predvsem bodo pri tem upoštevali okraje Slovenskega Primorja.

Odbor za narodno gospodarstvo in odbora za proračun obeh svetov zvezne ljudske skupščine bodo pričeli jutri razpravljati o predlogu zveznega družbenega plana in zveznega proračuna za letošnje leto. Odborom bo na skupnem zasedanju najprej poročal o predlogu družbenega plana predstavnik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović, o predlogu proračuna pa Moma Marković.

Laburist MacNeil o tržaškem vprašanju

SARAJEVO, 9. — Bivši minister v angleški laburistični vladi MacNeil je v izjavi sarajevskemu «Oslobodjenju» ugotovil, da je za rešitev tržaškega vprašanja potrebno, da tudi italijanska vlada pokaže isto vzdržljivost in občutek odgovornosti, kot ga je doslej vedno pokazala jugoslovanska vlada. MacNeil prav tako meni, da bi morale tudi velike sile biti vzdržljive v svojih izjavah in dati Jugoslaviji čas za rešitev tržaškega vprašanja. Nadalje je dejal, da sta maršal Tito in jugoslovanska vlada pokazala neverjetno vzdržljivost pri reševanju tržaškega vprašanja, ko se je zaradi osmooktobrskega diktata položaj še bolj zaostril. Britanski državnik sodi, da bi se morala nova italijanska vlada najprej zanimati za rešitev notranjih vprašanj, in ne z zunanjepolitičnimi vprašanji, kot je n. pr. vprašanje Trsta, odvračati pozornost italijanskega ljudstva od perečih notranjih socialnih vprašanj.

Stavka nameščencev francoskih letališč

PARIZ, 9. — Danes zjutraj so začeli v Franciji stavkati nameščenci v meteorološki službi na letališčih. Posadke letal ne dobivajo načrtov za polete in podatkov, ki so neobhodno potrebni za letalski promet. Zaradi tega je ves letalski promet ustavljen na letališčih v Parizu, Lionu in Bordeauxu.

Na letališčih v Toulousi pa je bila stavka odložena na ponedeljek na pobudo socialističnih in katoliških sindikatov.

V Parizu se bojijo, da bi stavka utegnila vplivati tudi na pomorsko plovbo, na poljedelstvo in v sedanjem letnem času tudi na cestni promet.

BEOGRAD, 9. — V Beogradu se je včeraj začela mednarodna konferenca strokovnjakov za gojitev heterozne koruze. Konferenco je organizirala posebna komisija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano. Na njej sodelujejo delegati 20 držav Evrope, Azije in Afrike ter opazovalci ZDA. Na predlog francoske delegacije so za predsednika konference izvolili jugoslovanskega predstavnika akademika prof. Alojzija Tavčarja.

FRANCOSKO-LAOŠKE ČETE se umikajo v Luang Prabang

Prvi vietminški oddelki so samo še 20 kilometrov oddaljeni od laoške prestolnice - Pleven začel razgovore z vojaškimi poveljniki - Izjave ameriškega obrambnega ministra - Bidault o morebitnih pogajanjih s Kitajsko

SAIGON, 9. — Vietminški oddelki so samo še 20 kilometrov oddaljeni od Luang Prabanga, medtem ko je glavnina oddaljena še nekaj dni hoda od laoške prestolnice. Francosko-laoške čete so izpraznile mestece Pakseng na reki Nam Suong kakih 60 km severno-zahodno od Luang Prabanga in se umikajo proti prestolnici.

V Hanoiu se poudarja važnost, ki ga ima vojaški položaj na sektorju Dien Bien Phu za francosko-vietnamski strateški načrt za obrambo laoške prestolnice. Okoli tega kraja so vietminški oddelki postavili močan obroč, tako da je s tem večje število francosko-vietnamskih čet vezanih.

V srednjem Vietnamu se vedno bolj čuti pritisk vietminških oddelkov na področju Kontum-Pleiku. Francosko poveljstvo je danes javilo, da je civilno prebivalstvo deloma izpraznilo Kontum. Severno od Pleiku so vietminški oddelki izvršili več mocnih napadov na nekatere francoske postojanke.

Medtem je danes prišel z letalom v Saigon francoski obrambni minister Pleven, ki je izjavil, da se bo razgovarjal z vojaškimi poveljniki v Indokini, da prouči vsa vprašanja, ki se nanašajo na sile Francoske unije in na njihovo sodelovanje z domačimi vojaškimi silami. Danes je imel prvi razgovor z generalom Navarre.

V Washingtonu se je včeraj poveljnik ameriških kopnih sil na Pacifiku general O'Daniel razgovarjal v Pentagonu z načelniki glavnih štabov o položaju v Indokini. V petek se bo O'Daniel vrnil v Honolulu, kjer je sedež njegovega poveljstva. Včeraj popoldne pa se je z ameriškim državnim tajnikom Bedellom Smithom razgovarjal francoski poslanik v ZDA Bonnet ki je po razgovoru izjavil, da sta govorila o Indokini. Na vprašanje novinarjev je odgovoril, da ni postavil nobene določene zahteve francoske vlade, pač pa da je z Bedellom Smithom govoril samo o položaju v Indokini.

Ameriški obrambni minister Wilson pa je danes zanikal, da bi ameriška vlada nameravala poslati v Indokino svoje pilote in je dodal, da ni nobenega vzroka, da bi mislili, da bo Indokina postala nova Koreja. Pripomnil je tudi, da «je vojaška zmaga francosko-vietminških sil v Indokini še vedno mogoča in verjetna», poudaril je pa, da bi «do te zmage očitno mnogo kasneje in teže prišlo, če bi Kitajci posegli v vojno».

Francoski zunanji minister Bidault je danes v Berlinu pojasnil svoj znani predlog o razgovorih s Kitajsko o Indokini. Dejal je, da je Francija pripravljena na te razgovore, če pekinška vlada prej pokaže svojo dobro voljo in pristane na konferenco o Koreji. Poudaril je tudi pogoje, ki jih je francoska vlada postavila za morebitne razgovore o Indokini, t. j. udeležbo priduženih držav.

Demonstracije v Pescari

PESCARA, 9. — Danes je prišlo v Pescari do novih demonstracij pred poslopjem prefekture. Več sto brezposelnih delavcev je zahtevalo izredno podporo v višini 10.000 lir na osebo in zidavo ljudskih stanovanjskih hiš. Demonstrante je razgnala policija.

Podobne demonstracije so se v Pescari ponavljale zadnje tri dni. Prefekt je poskušal zadevo rešiti z malenkostno podporo najpotrebnejšim iz blagajne občinske podporne ustanove. Danes so demonstracije dosegle višek; med demonstranti so bile tudi številne žene. Med intervencijo policije sta bili ranjeni dve ženski, dva policaja pa sta dobila kamen v glavo. Enega demonstranta so aretirali zaradi žalitve organov javne varnosti.

Petrolejski izvedenci odpotovali na ogled abadanskih naprav

LONDON, 9. — Nocoj je odpotovalo iz Londona v Iran dvajset izvedencev osmih največjih petrolejskih družb na svetu, da pregledajo iranske petrolejske naprave v Abadanu. Izvedenci pripadajo družbam Anglo-Iranian, Standard Oil iz New Yerseya, Standard Oil iz Kalifornije, Texas Oil, Gulf Oil, Smcony Vacuum, Royal Dutch-Shell in Compagnie Française des Petroles.

Iranska vlada javlja uradno, da je dovolila omenjenim izvedencem ogled petrolejskih naprav v Abadanu in pojasnjuje, da bodo ti izvedenci izvršili samo tehnični pregled sedanjega stanja v čistilnicah in da bodo ostali v Abadanu približno en teden. Ne bodo pa šli v Teheran in se ne bodo razgovarjali o petrolejskih vprašanjih z iranskimi oblastmi.

Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil dopisniku AFP, da dovoljenje, ki ga je dala iranska vlada za ogled abadanskih naprav, lahko pomeni dobro znamenje in da ta dogodek lahko omogoči «cenitev napredka, ki se je dosegel v sporu o iranskem petroleju v zadnjih mesecih». Poudaril je, da je sedanji obisk izključno tehničnega značaja, vendar pa bo vplival na nova angleško-iranska pogajanja, katerih začetek se v kratkem pričakuje v Teheranu.

V Londonu se vztrajno govori, da namerava novi angleški poslanik v Teheranu Roger Stevens odpotovati v Teheran čez en teden.

Tožba proti Adenauerju

BONN, 9. Danes se je z Adenauerjevim umikom končal pred civilnim sodiščem v Bonnu proces zaradi tožbe dveh socialdemokratskih voditeljev, ki jih je kancler Adenauer pred volitvami obtožil, da sta dobila denar od vzhodnonemških oblasti. Zadeva je med volilno kampanjo povzročila veliko hrupa in ostro polemiko med opozicijo in kancerjem, ki je trdil, da ima v rokar vse dokaze za svoje trditve.

Danes je Adenauerjev odvetnik izjavil pred sodiščem, da njegov varovanec umika in obžaluje obtožbe na račun obeh tožiteljev (predsednik socialdemokratske sekcije v Solingenu Heinrich Schrott in predsednik sindikatov v Gelsenkirchenu Hubert Scharley), ker «se je pokazalo, da so bile informacije, na osnovi katerih si je dovolil te trditve, napačne». Tožitelja sta nato umaknila tožbo, ker je Adenauer tudi obljubil, da podobnih trditev ne bo več ponavljal.

Atomski topovi tudi v SZ?

MOSKVA, 9. — Po nekaterih vesteh razpolaga baje sovjetska vojska sedaj z atomskimi topovi različnega kalibra. To orožje so baje uporabili pri nedavnih manevrih v evropski Rusiji.

Neka publikacija švedskega glavnega štaba, ki govori o oborožitvi velikih držav, trdi, da Sovjetska zveza izdeluje sedaj vsako leto okoli sto atomskih bomb ali atomskih izstrelkov. Dalje trdi omenjena publikacija, da razpolaga Rusija z rezervami več sto atomskih orožij. Prav tako se predvideva, da se bo rezerva atomskih bomb, kakor tudi njihova proizvodnja do leta 1960 podesetorila.

V Londonu sprejemajo te vesti s pridržkom, vendar pa ne izključujejo, da ni Sovjetska zveza skušala uporabiti atomskega orožja tudi na taktičnem področju. Do sedaj pa niso v britanski prestolnici se dobili potrditve vesti, da so pri zadnjih sovjetskih manevrih uporabljali atomske topove.

RIO DE JANEIRO, 9. — Minister Vincente Rao Han je sinoči po konferenci brazilskih poslanikov izjavil, da se bo Brazilija odločno uprla na konferenci v Caracasu, da bi neameriške države še dalje izvajale kolonialno oblast na katerem koli delu ameriškega kontinenta. Dodal je, da je Brazilija pripravljena boriti se do kraja na prihodnji panameriški konferenci za osvoboditev kolonij, ki še obstajajo na tem kontinentu.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1837 umrl največji ruski narodni pesnik Aleksander S. Puškin.

TRŽAŠKI DNEVNIK

DANES, sreda 10. februarja
Skolastika, Zvonimir
Sonce vzide ob 7.16 in zatone ob 17.23. Dolžina dneva 10.07. Luna vzide ob 10.16 in zatone ob 1.10.
JUTRI, četrtek 11. februarja
Lurška M. B., Vratislav

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Posebna komisija predložila resolucijo o ukrepih za zaposlitev mlade delovne sile

Predložena resolucija predstavlja nekak kompromis med političnimi skupinami, katerih člani sestavljajo komisijo - Predlagatelji pa so pozabili na osnovni problem, t. j. na problem zaposlitve pristanišča, industrije, obrti itd.

Na sinočnji seji tržaškega občinskega sveta je bila predložena skupna resolucija občinske komisije, ki je bila sestavljena iz predstavnikov vseh političnih skupin, glede rešitve vprašanja zaposlitve brezposelne mladine. Resolucija, ki jo bodo dali na glasovanje šele na petkovi seji, ko bodo zaključili z glasovalnimi izjavami in za katero bodo brez dvoma glasovali predstavniki vseh političnih skupin v občinskem svetu, je nekakšen kompromis zahtev predstavnikov različnih političnih strank, ki so sestavljali občinsko komisijo.

V uvodu resolucije je rečeno, da je brezposelnost mladine «dediščina vojne, ki pa se je še bolj zaostrila v povojnih letih z zaostritvijo ekonomskega položaja mesta». Nato se resolucija sklicuje na nujnost raztegnitve na Trst italijanskega zakona o vajencih, ki je še v razpravi, in poudarja, da zaradi nujnosti ukrepov, ki jih je treba podvzeti v Trstu v pogledu zaposlitve mlade delovne sile, občinski svet zahteva od oblasti naslednje:

1. takojšnje posredovanje pri javnih in zasebnih podjetjih, da preprečijo odpust z dela vajencev, ki dosežejo starost ko jim pritiče višja plača;

2. da vsa državna in zasebna podjetja nadomestijo upokojene delavce in uslužbence, ki jim je treba zagotoviti dostojno pokojnino, z zaposlitvijo mlade brezposelne delovne sile;

3. raztegnitev ugodnosti, ki jih predvideva ukaz ZVU št. 5 od 11. januarja 1951, in sicer:

a) na vse sektorje dela, kjer obstajajo delovni odnosi na osnovi delovnih kolektivnih pogodb in še posebno na trgovinskem sektorju;

b) na mladince, uradniške pripravnike izpod 20. leta, za uradniško kategorijo. (Zdi se, da bo na predlog svetovalca Geppija starostna doba povišana na 21. leto);

4. popravek drugega dela II. člena ukaza ZVU štev. 199 od 31.12.1951 s tem, da se datum 10.1.1951, ki ga določa omenjeni ukaz, nadomesti z novim bolj aktualnim datumom;

5. da se da komisiji, ki jo predvideva člen 3. ukaza ZVU štev. 5 od 11. 1. 1951 možnost, da lahko postavlja pristojnim organom konkretne predloge glede zaposlitve mlade delovne sile ter da se jo pooblasti, da lahko določa posameznim kategorijam podjetij število vajencev, ki jih morajo zaposliti;

6. koordinacijo in povečanje vzgojnih in kvalifikacijskih tečajev, ki že obstajajo pri nekaterih ustanovah ter ustanovitev vajeniške šole;

7. obnovitev strokovne šole, ki naj odgovarja sodobnim zahtevam, iz katere so v preteklosti izšli številni strokovnjaki, delovodje, konstruktorji in specializirani tehniki in ki je predstavljala ponos našega mesta;

Občinski svet izraža svojo hvaležnost vsem javnim in zasebnim podjetjem, ki so sprejela poziv občine in zaposlila ali pa nameravajo zaposliti določeno število vajencev. Poleg tega izraža zaupanje, da bo želja mladincev po zaposlitvi naletela na popolno solidarnost vseh meščanov, ki jih skrbi bodočnost naše mladine. Zadostitev teh zahtev predstavlja nadaljevanje in tehnični razvoj vseh malih in velikih industrijskih, trgovskih in obrtniških podjetij, nadaljevanje in razvoj, ki sta povezana s prisotnostjo mlade delovne sile v vseh panogah mestnega gospodarstva.

Gornje zahteve tržaškega občinskega sveta, če bodo našle razumevanje v krogih, katerim so naslovljene, bodo brez dvoma, pripomogle k ublažitvi mladinske brezposelnosti, ki je v teh poslednjih letih dosegla neverjetno visoko število. Zdi pa se, da v resoluciji namerno pozabljajo na dejstvo, da so vsi podobni zakonski ali nezakonski ukrepi za zaposlitev mlade delovne sile samo začasnega značaja, ker ne zagotovijo mladincu - vajencu zaposlitve tudi za bodoče. V resoluciji se popolnoma pozablja, hote ali nehote, da je treba za rešitev splošnega vprašanja brezposelnosti, katerega del predstavlja tudi brezposelnost mladine, iskati vse možnosti dela, iskati zaposlitev pristanišča, pomorskih družb, industrije, trgovine itd. itd. Samo na ta način se lahko reši vprašanje zaposlitve tako mlade, kot tudi odrasle delovne sile.

Med raznimi vprašanji, ki so jih številni svetovalci postavili občinskemu odboru, je svetovalka Weiss (kominf.) vprašala, če je res, da otroci, ki hodijo v osnovno šolo v Ulici Vespucci, nimajo šolskega pouka zaradi pomanjkanje prostorov, ker so se vanje vselile družine, prizadete zaradi zadnjega neurja. Odbornik Dulci je zagotovil, da bo omenjena šola v nekaj dneh skoraj popolnoma izpraznjena in da bodo del teh družin nastanili v prostorih slovenskih srednjih šol v Ulici Lazzaretto Vecchio. (Komentar o tem sklepu občinskega odbora objavljamo na prvi strani). Dalje je odbornik Sciolis odgovoril na interpelacijo skupine svetovalcev, ki so zahtevali, da višja oblast upošteva sklep občinskega sveta glede spojitve otroške klinike v Ulici Manzoni z otroško bolnišnico «Burlo - Garofalo». Znano je, da je občinski svet že preteklega oktobra izglasoval sklep proti omenjeni spojitvi, ki jo predvsem consko predsedništvo in pokrajina toliko zagovarjata. Odbornik Sciolis in župan Bartoli sta dala vedeti, da je vsako nasprotovanje občinskega sveta tej spojitvi zaman, češ da ima consko predsedništvo zakonito pravico, da lahko odloča po svoji volji.

Občinska seja v Dolini

Poročilo o včerajšnji seji občinskega sveta v Dolini bomo zaradi pomanjkanja prostora objavili v naši jutrišnji številki.

OD VČERAJ V PALAČI TRŽAŠKIH ŽELEZNIC

Mednarodna železniška konferenca o tarifnih odnosih Avstrija-Trst-Reka

Na konferenci sodelujejo predstavniki jugoslovanskih, italijanskih in tržaških državnih železnic - Niso znani razlogi za odsotnost avstrijskih predstavnikov

Včeraj se je pričela v palači tržaških železnic na Trgu Vittorio Veneto mednarodna železniška konferenca predstavnikov državnih železnic Jugoslavije, Trsta in Italije. Na konferenci je poleg tega tudi prisoten zastopnik Južne železnice, družbe, ki še vedno upravlja zapuščino in ima večino delnic omenjene proge, ki je bila nekdaj privatna in za katero mednarodni juridični položaj ni dokončno urejen.

Na včerajšnjem sestanku, ki je trajal samo dopoldan in ki se je pričel ob 11.30, so razpravljali samo o dnevnem redu. Znano pa je, da bodo na konferenci razpravljali o tarifnih odnosih Avstrija - Trst in Avstrija - Reka. Praksa namreč kaže, da je bila dosedaj izkoriščena skoraj izključno Trbiška železnica in da je bila premalo uporabljana južna proga. Vse to je privedlo do anomalij pri prometu in do nepotrebne konkurenčne borbe med zainteresiranimi državami. Konferenca naj bi pripomogla do ureditve takih tarif, ki bi upoštevale prvenstveno geografske razdalje po vseh treh progah, ki vodijo iz Avstrije v Trst odnosno iz Avstrije na Reko in tako povečala tranzitni promet skozi Trst in skozi Reko.

Potreba po ureditvi teh odnosov se je že večkrat pokazala in je bil tako lani na železniški konferenci v Rimu dosežen začasen sporazum med predstavniki Jadranske železniške zveze, v kateri, kot je znano, sodelujejo avstrijske, jugoslovanske, italijanske in tržaške državne železnice. Do sedanje konference v Trstu pa je prišlo po predhodnih dogovorih na dunajski železniški konferenci omenjene zveze, ki je bila pred dvema mesecema.

Avstrija je pri tem vprašanju izredno zainteresirana, zato nas tem bolj čudi odsotnost njenih predstavnikov, čeprav so avstrijske državne železnice za konferenco vedele.

Konferenca se bo nadaljevala danes ob 10. in bo trajala predvidoma tri dni. Verjetno bodo prispeli te dni v Trst tudi predstavniki reškega pristanišča, da razširijo razgovore tudi na vprašanje sodelovanja med tržaškim in reškim pristaniščem.

S SEJE NABREŽINSKO-DEVINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

OSEBNA DISKRIMINACIJA PRI VOLITVAH ODBORA OBČINSKE PODPORNE USTANOVE

Osporavanje italijanskega državljanstva na ukaz italijanskega notranjega ministrstva je na našem področju nezakonito - Svetovalec tov. Škof o potrebah Sesljana

Po nekaterih pripombah občinskih svetovalcev devinsko-nabrežinske občine glede zadnjega zapisnika, je župan na včerajšnji seji občinskega sveta predlagal v prvi točki izvolitev novega odbora občinske podporne ustanove. Prebral je imena devetih kandidatov, o katerih so se sporazumeli predstavniki raznih političnih skupin na posebnem sestanku pred sejo občinskega sveta, vendar je pristavil, da se ne strinja več s kandidaturo občinskega svetovalca tov. S. Colje in sicer zaradi osebnih zadev. Te «osebne zadeve» naj bi po županovi obrazložitvi obstajale v tem, da g. župnik, ki je bil tudi eden izmed kandidatov, ne bi tega mesta sprejel, ker bi v nasprotnem primeru moral sedeti poleg človeka, «ki se ni poročil v cerkvi in ki ni dal krstiti svojih otrok». Po raznih intervencijah je o tej zadevi spregovoril tudi sam tov. Srečko Colja, ki je dejal, da ne more razumeti, kako ne bi mogel g. župnik sedeti poleg njega. Ugotovil je namreč, da bi bili v tem odboru poleg g. župnika tudi kominformisti, celo član njihovega CK, zaradi katerih pa se g. župnik po županovem mnenju ne bi prav nič razburjal. Kdo je torej komunist, se je vprašal tov. Colja ter ugotovil, da gre v tem primeru za značilen primer osebne diskriminacije.

Svetovalec dr. Škrk je s svoje strani ugotovil, da je župnikovo stališče neresno, medtem ko je svetovalec Graton predlagal, naj bi v odbor vključili več žensk in več Italijanov, češ da je tretjina prebivalstva italijanske narodnosti (koliko je Slovencev v raznih odborih tržaške občine?). Po desetminutnem odmoru so nato dali nekoliko popravljeno listo na glasovanje: v odbor občinske podporne ustanove so bili izvoljeni s 14, 13 in 11 glasovi Ivan Antonič, Viktor Škof, Zorka Legiša, Ferruccio Gratton, Lambert Pertot, Merluzzi, Lucija Šušteršič in Albin Škrk, medtem ko je bil s 7 glasovi izvoljen tudi župnik Rejec.

Po glasovanju je spregovoril svetovalec dr. Škrk, ki je ugotovil, da je zadnje čase del našega prebivalstva, ki ni naklonjeno Italiji, zopet izpostavljeno novi obliki preganjanja Gre namreč za one optante, katerim osporavajo italijansko državljanstvo in dobiva občina pisma predsedstva cone, v katerih zahteva, da morajo takim osebam odvzeti osebno izkaznico.

Dr. Škrk je nato obširno obrazložil protipravni postopek predsedstva cone, ki se sklicuje na ukaz italijanskega notranjega ministrstva ter ugotovil, da ta ukrep v coni A nima nobene veljave. Pozval je župana naj odkloni izvrševanje tozadevnih ukazov predsedstva cone, ki so v izključno škodo določenega dela prebivalstva.

Sledilo je poročilo odbornika Visintina o javnih delih v preteklem letu, o čemer pa smo že obširno poročali v enem izmed nedavnih člankov. Omenimo naj le, da je bilo v preteklem letu dovršenih za 78 milijonov lir raznih javnih del, v teku so dela v vrednosti 3.930.000 lir, medtem ko so pred nedavnim bila dana na dražbo razna dela v vrednosti 4 milijanov lir.

V diskusiji se je oglasil le svetovalec tov. Škof, ki je najprej prikazal nekatere potrebe Sesljana, v drugem delu pa kritiziral nameravano gradnjo šole v Sesljanu, in sicer zaradi tega, ker bi bila na preveč izpostavljenem mestu. Otroci bi namreč bili v nevarnosti, da jih na tej izredno prometni cesti povozijo avtomobili.

Tako odbornik Visintin kot župan sta Škofove opombe zavrnila, le svetovalec Drago Legiša se je strinjal glede nevarnosti, v kateri bi bili otroci, če bi bila šola sezidana na predlaganem mestu. Zelo neprimerna pa je bila intervencija odbornika Floridana, ki je svetovalca Škofa napadel z besedami, ki nikakor niso bile na mestu. Med drugim mu je namreč očital, «da je star penzionist, ki nima drugega dela, kot da se sprehaja po Sesljanu». Svetovalec tov. Colja je zaradi tega odbornika Floridana tudi zavrnil, kajti predlog svetovalca Škofa je vsega upoštevanja vreden in velja o njem razmišljati.

Svetovalec tov. J. Pahor se je zanimal za gradnjo šole v Štivanu in Medji vasi. Po še nekaterih drugih govorih je župan sejo zaključil.

Opozorilo županstva

V zvezi z delovanjem neznanih oseb, ki se predstavljajo raznim mestnim družbam in tvrdkam z namenom, da izvabijo od njih naročnino ali podporo za «Revijo mesta Trsta», ki jo izdaja občina, opozarja županstvo, da za tako delovanje teh oseb ni pooblastilo in da se take posle poslužuje lastnega osebja, ki je opremljeno s potrebnimi dokumenti. Županstvo je te goljufije že prijavilo kompetentnim oblastem, istočasno pa opozarja družbe in tvrdke, da takoj sporoče županstvu, če bi se pri njih pojavile osebe, ki za tako delo nimajo pooblastil.

ZARADI OKVARE NA CISTERNI PODJETJA «SAICIL»

15 TON BENCINA STEKLO V MORJE

Podjetje ima 300.000 lir škode - Začasno prepovedan prihod ladij v zaliv pri Sv. Soboti

Včeraj okoli 4. ure se je zaradi okvare na cisterni last podjetja SAICIL s sedežem v Rio Primario 10, razlila po morju in po zemlji ogromna količina bencina. Po ugotovitvah je kazalo, da se je razlilo približno 30 ton bencina, vendar so kasneje po natančnem pregledu ugotovili, da ga je 15 ton ostalo v ceveh, kar pomeni, da ta bencin ni izgubljen. Po dolgem delu so ta del goriva ponovno spravili v cisterno. Podjetje ima nad 300.000 lir škode. Na mesto so prišli takoj gasilci, medtem ko so člani pomorske policije patruljirali po morju, da preprečijo, po ukazu pristaniškega poveljstva, prihod ladij v zaliv pri Sv. Soboti zaradi nevarnosti izbruha ognja.

Nezgoda med kopanjem

V bolnišnico se je moral zateči tudi 18-letni Danijel Drosina iz Škofij, katerega so zaradi rane na glavi sprejeli s prognozo okrevanja v 7 dneh na opazovalnem oddelku.

Mladenič je pojasnil, da mu je nano povzročil udarec s torbo, s katero se je hotel njegov prijatelj Cunja, isto tako iz Škofij, ubraniti snežne kepe, ki jo je hotel on vreči proti njemu.

IZPRED SODIŠČA

Oproščen obtožbe tatvine zaradi pomanjkanja dokazov

Medtem ko je 21. januarja letos 25-letna Livia Visintin položila 500-lirski bankovec pred blagajno na glavnem kolodvoru, da bi tako laže zavila ruto svojemu otroku, ki ga je držala v naročju, je ženska prestrašeno opazila, da je bankovec izginil brez sledu. Visintinova se je nekolikokrat ozrla naokoli in ker je opazila nekega moža poleg sebe, ga je kratko in malo obtožila tatvine denarja.

Mož, ki je tedaj kupoval vozni listek za Videm, kamor je hotel na izlet, ji je takoj brez odlašanja zanikal tatvino. «Ne kričite tolikо», je končno rekel mož, kasneje identificiran za 70-letnega Francesca Furlana iz Ul. Procureria, «zagotovim vam, da nisem vzel vašega denarja, toda ker se mi smilite vam podarim 500 lir.» S temi besedami ji je izročil bankovec in hotel oditi, vendar je bilo prepozno, kajti moža je policija aretirala, ga poslala v zapor in ga prijavila pod obtožbo tatvine sodišču, kjer se je moral zagovarjati. Dokazov o njegovi krivdi pa ni bilo in tako so ga morali oprostiti, pa čeprav samo zaradi pomanjkanja dokazov.

Preds. Fabrio, tož. Pascoli, zapisn. Petrocelli, obramba odv. Gioseffi.

SREČKO KUMAR

Včeraj zjutraj je v Portorožu nenadoma preminil, zadet od srčne kapi, tov. Srečko Kumar, zaslužni primorski glasbenik, pedagog in prosvetni delavec.

Rodil se je 9. aprila 1888 v Kojskem v Goriških Brdih. Ljudsko šolo je obiskoval doma, nekaj razredov gimnazije v Gorici, učiteljišče pa v Kopru. Do leta 1911 je bil učitelj, potem pa se je posvetil samo glasbi in leta 1913. dovršil konservatorij «Tartini» v Trstu, ki ga je obiskoval že kot učitelj. Od aprila 1913 do oktobra 1914 in od junija 1918. do septembra 1919. je nadaljeval glasbene študije, zlasti klavir, pri prof. Jos. Pembauru v Leipzigu. Tu je na koncertu z uspehom igral Bacha in Chopina. Leta 1914. je bil imenovan za glasbenega učitelja na moškem učiteljišču v Negotinu. Ker zaradi vojne ni mogel nastopiti mesta, je šel za glasbenega učitelja k podružnici Glasbene Matice v Trstu. Cez eno leto je moral k vojakom, kjer je ustanovil pevski zbor in prirejal koncerte. Ob prevratu je bival dve leti v Rječinu, kjer je vodil pevski zbor češke manjšine, hkrati pa zahajal v Leipzig k prof. Pembauru. Ko se je vrnil domov, je ustanovil v Škednju šolo, ki se je pozneje spojila s tržaško Glasbeno Matico in tu poučeval do leta 1924. Na svojem domu je zbiral pevce, violiniste, recitatorje, prirejal umetniške večere in koncerte; osnoval je zbor Učiteljske zveze za Primorsko, s katerim je nastopil celo v Bologni. V okrilju Primorske pevske zveze je izdal mešane zbore raznih slovenskih skladateljev.

Njegovo delovanje je seveda bodlo v oči fašizem, ki ga je preganjal vse dokler se ni tov. Kumar moral umakniti v Jugoslavijo. Tako je prišel iz Trsta v Ljubljano za pevovodjo in učitelja Glasbene Matice ter je priredil več dobro uspelih koncertov. Iz Ljubljane je šel v Zagreb za pevovodjo «Kola», za učitelja Muzičke akademije in urednika «Jugoslovanskega muzičarja». Z zborom «Kolo» je leta 1926 nastopil na mednarodnem glasbenem festivalu v Frankfurtu ob Maini. Kot pevovodja «Učiteljskega pevskega zbora» v Ljubljani je prirejal vsako leto koncerte v Ljubljani in drugod. Stalno pa je Kumar živel v Zagrebu, kjer je poučeval klavir na Državni akademiji in imel tudi svoj lastni glasbeni zavod.

Po vojni se je tov. Srečko Kumar vrnil na svojo rodno Primorsko in se z vsem srcem in dušo lotil obnavljanja velikanskega kulturnega pogorišča, ki ga je s svojo petindvajsetletno strahovlado zapustil fašizem. V rodnem Kojskem v Goriških Brdih je ponovno ustanovil pevski zbor in s svojim bogatim znanjem in izkustvom sodeloval povsod, kjer je bilo potreba. Nekaj časa je deloval tudi v Trstu, potem pa se je preselil v Koper, kjer je ustanovil glasbeno šolo. Pred upokojitvijo je vodil pevski zbor slovenskega učiteljišča v Portorožu, mladinski zbor, pevovodski tečaj in poučeval glasbo na portoroškem učiteljišču.

Nenadna smrt je prekinila njegovo delo, ki je bilo velikanskega pomena za glasbeni razvoj na Primorskem in s katerim si je Kumar postavil sam najlepši spomenik.

Slava njegovemu spominu!

Zahvala Dijaške Matice za velikodušen dar

Odboru za novoletno jelko I. okraja!

Podporno društvo «Dijaška Matica» si šteje v svojo prijetno dolžnost, da se Vam še posebej zahvali za velikodušni dar, ko ste nam naklonili 100.000 lir od preostanka vaše akcije ob novoletni jelki 1953.

Ta vaša gesta prav gotovo kaže po izdatnem novoletnem obdarovanju otrok vašega okraja, širino vaših pogledov in intenzivnost vašega dela. Prav gotovo bi bilo samo v korist naši splošni stvari, če bi tudi v drugih krajih in okrajih sledilo naše ženstvo vašemu svetlemu zgledu.

Prosimo Vas, da tolmačite našo zahvalo vsej javnosti v vašem okraju, ki je s prispevanjem omogočila tako zadovoljiv lep uspeh vaši akciji.

Nove znamke

Od 11. t. m. dalje bosta v prodaji pri vseh poštnih uradih na področju spominski znamki za 25 in 60 lir ob 25. obletnici lateranskega pakta.

Sporočilo urada za izseljevanje v Avstralijo

Urad za izseljevanje v Avstralijo, ki je bil vzpostavljen nedavno pri predsedstvu cone, sporoča, da bo zaradi nujnosti proučevanju do sedaj vloženih prošenj, od četrtka 11. t. m. dalje odprt za javnost samo v dopoldanskih urah od 9. do 12. ure.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 9. februarja 1953 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 12 oseb, pořok pa je bilo 5.

POROČILI SO SE: šofer mehanik Ennio Zorzet in uradnica Maria Negodi, agent CP Sergio Scarpa in pevka Giuliana Gutmann, obrtnik Luigi Spinazzola in šivilja Noelia Kocjančič, agent CP Rino Allabanda in natakarica Irma Chersicla, električar Mario Giraldi in šivilja Maria Crisma.

UMRLI SO: 77-letni Guido Bellen, 82-letna Frančiška Turk vd. Cergol, 65-letni Augustino Pizzamus, 88-letna Antonija Mahnič vd. Emili, 76-letna Lucia Zuanic Bailo vd. Bardassar, 37-letna Maria Crisman por. Ardessi, 76-letna Maria Despina, 45-letna Angela Costalunga, 51-letni Nicolo Bonivento, 69-letna Bianca Accerboni por. Marcon, 84-letni Giusto Boccalis, 53-letni Leonardo Guarnieri.

PRIHODI IN ODHODI LADIJ

Predvčerajšnjim so priplule v tržaško pristanišče sledeče ladje: iz Benetk s 2885 t raznega blaga ital. ladja «Pampano», iz Holandske s 8567 t premoga panamska ladja «Fortune», iz Kandije s 350 t vina in pomaranč grška ladja «Agios Nikolaos», z Reke z 1 potnikom jug. ladja «Bakar».

Odplula pa je proti Benetkam s 180 t kaframa ital. ladja «Ottaviano».

VREME VCERAJ

Najvišja temperatura 6,3, ob 19. uri 3,4, najnižja 0,8. Zračni tlak 1006,5 stalen. Vlaga 67 odst., veter vzhodnik 3 km/h, morje mirno, temperatura morja 4,8 stopinj.

NOCNA SLUZBA LEKARN

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloyd, Ul. dell'Orologio 6; Signori, Trg. Ospedale 8; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

TELEFONSKE STEVILKE ZA PRIMER NUJNOSTI

Rdeči križ 366 - 60
Gasilci 2 - 22
Policija 2 - 23

GLEDALIŠČE VERDI

Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic za premiero Massenetove opere «Thais», ki bo danes z začetkom ob 20.30 Predstava velja za abonente reda A.

V četrtek zadnja predstava Zandonaieve opere «Ljubezenska burka». Predstava velja za abonente reda B v parterju in reda A za lože in galerijo.

KINO

Rossetti. 16.00: «Železna krinka», L. Hayword, J. Bennett.
Excelsior. 16.00: «Dogaja se v Berlinu», J. Mason, C. Bloom.
Nazionale. 16.30: «Kleopatrine ljubezni», R. Fleming, W. Lun Digan.
Filodrammatico. 16.00: «Cilj Mongolija», R. Widmark, Don Taylor.
Arcobaleno. 15.30: «Dve noči s Kleopatro», S. Loren, A. Sordi.
Auditorium. 16.30: «Prepovedane ženske», L. Darnell, V. Cortese. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Astra Rojan. 15.30: «Dolgo pričakovanje», C. Gable, L. Turner.
Cristallo. (Trg Perugino) 16.00: «Strah», J. Wallace, R. Wright.
Grattacielo. 16.00: «En dan na sodniji», W. Chiari, S. Loren, S. Pampanini.
Alabarda. 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00: «Moulin Rouge», J. Ferrer, Zsa Zsa Gabor.
Ariston. 16.00: «Ljubezen pod strehami», J. Crain, W. Holden.
Armonia. 15.15: «Ranč treh zvonov», J. McCrea, A. Smith.
Aurora. 15.30: «Lili», L. Caron, Zsa Zsa Gabor.
Garibaldi. 15.30: «Blato», E. Aguirre, A. Lara. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Ideale. 16.00: «Crna krinka», G. Danova, F. Marzi.
Impero. 16.00: «Zakonska postelja» L. Palmer, R. Harrison.
Italia. 16.00: «Moulin Rouge», J. Ferrer, Zsa Zsa Gabor.
Viale. 16.00: «Na jugu bobnijo bobni», J. Craig.
Kino ob morju. 16.00: «Clen 519 kazenskega zakonika», H. Vidal, C. Greco. Mladoletnim prepovedano.
Massimo. 16.00: «Androcles in lev» J. Simmons, V. Matare.
Moderno. 16.00: «Volkodlaki», G. Kelley, A. M. Pierangeli. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Sv. Marko. 16.00: «Ljubezenska samba», C. Miranda.
Savona. 15.00: «Jetniki preteklosti», G. Garson.
Vittorio Veneto. 16.00: «Volkulja» Kerima, E. Manni. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Azzurro. 16.00: «Narednik Sam», D. Martin.
Belvedere. 16.00 «Furija Konga», J. Weissmuller.
Marconi. 16.00: «Ljubljenka», S. Loren.
Novo cine. 16.00: «Crna strela», S. Cochran.
Odeon. 16.00: «Postaja Termini», J. Jones, Režija De Sice.
Radio. 16.00 «Sramotna pot», P. Lawford.

RADIO

SREDA, 10. februarja 1954.

JUGOSLOVANSKA CONA TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

Poročila v slov. ob 7.00, 13.30, 19.00 in 23.30.

7.10 Jutranja glasba; 7.30 Pregled tiska; 11.00 Solska ura: Triglav in njegova sosečina; 11.30 Fantazija iz priljubljenih operet; 14.30 Od Triglava do Jadrana; 14.40 Umetne pesmi slov. skladateljev poje Slovenski oktet iz Ljubljane; 17.00 Arije iz oper Lisinskega, Hatzeja in Gotovca poje tenorist Josip Sutej; 17.13 Popularne melodije igra saksofonist Aleksander Nikolić; 17.32 Narodne pesmi; 18.00 Poročila v hrvaščini; 18.15 Za vsakogar nekaj; 21.00 S knjižne police: Puškin in Slovenci; 21.30 Koncert sopranistke Anite Mezetove; 21.50 Za zabavo in ples igrajo domači in tuji ansambli; 23.00 Zadnja poročila v italijanščini; 23.10 Glasba za lahko noč.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahka glasba; 13.00 Operna glasba; 14.15 Kulturni razgledi; 18.00 Max Bruch: Koncert št. 1 za violino in orkester; 18.40 Koncert baritonista Marijana Kosa; 19.00 Zdravniški vedež; 20.05 Vesela glasba; 20.30 Vokalni tercet; 20.50 Intermezzo; 21.15 Gershwin: Rapsodija v modrem; 21.30 Operetne melodije; 22.15 Lalo: Spanska rapsodija za violino št. 21.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.35, 6.30, 7.25, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

12.00 Opoldanski koncert; 12.45 Zabavna glasba; 14.20 Kulturni pregled; 14.40 Poje moški zbor «France Prešeren» iz Kranja; 15.15 Zabavna glasba; 16.00 Solisti pred mikrofonom; 17.10 Pisan spored slovenske narodne glasbe; 17.50 Zdravstveni nasveti; 18.00 Veseli ritmi; 18.30 Zunanje politični feljton; 18.45 Stare in nove melodije na klavirju igra Mojmir Sepe; 20.00 Radijska igra- Colette: Gigi - ponovitev; 20.47 Večerni orkestralni spored.

Osvobodilna fronta

I. OKRAJ

Danes 10. t. m. ob 20.30 seja izvršnega odbora OF I. okraja v običajnih prostorih. Prosimo za točnost.

LJUDSKA KNJIŽNICA je odprta ob ponedeljkih, torkih, četrtkih in petkih od 10. do 13. in od 16. do 19. ure.

ČLANI OF I. OKRAJA VAS VABIJO NA VESELO

PREDPUSTNO ZABAVO S PLESOM

KI BO V SOBOTO 13. T. M. OB 20.30 URI V DRUSTVENIH PROSTORIH V UL. R. MANNA 29.

K R O G TRŽAŠKIH SLOVENK bo imel v četrtek 11. febr. 1954 ob 20.30 uri v Gregorčičevi dvorani v Ulici Roma 15.

SVOJ PRVI PREDAVATELJSKI VECER

Govorila bo tov. Marija Vilfanova o temi

SEDANJOST V INDIJI

Vljudno vabljeni!

NOVOSTI V LJUDSKI KNJIŽNICI (UL. ROMA 15/II.)

1. **Matjašič Janez:** «Nevidno življenje» (Poljudno znanstvena knjižnica).
2. **Zniderič Marička:** «Človek in zemlja» (Zbirka poezij).
3. Makedonske pripovedke.
4. **Kosmač Ciril:** «Pomladni dan» (Prešernova družba).
5. **Zorman Ivo:** «Iz obroča».

Kdaj so otroci mirni? Kadar čitajo «Cicibana» ali «Pionirja». Se danes nabavite štev. 5 CICIBANA in PIONIRJA. Cena 20 lir.

Ljudska prosveta

PROSVETNI KROŽEK OPCINE ima svoj redni občni zbor v petek 12. t. m. Vabljeni vsi člani.

PD «IVAN CANKAR»

Odborova seja bo v sredo 17. t. m. ob 20.30 v Ul. Montecchi 6, soba št. 50. Na sejo so vabljeni tudi člani gospodarskega odbora. Zaradi važnosti priporočamo polnoštevilno udeležbo in točnost.

Tajništvo

TAJNISTVO ZVEZE PROSVETNIH DELAVCEV

sklicuje za danes v sredo 10. februarja ob 18. uri redno odborovo sejo. Prosimo za točnost.

ZVEZA PROSVETNIH DELAVCEV

obvešča vse šolnike in druge kulturne in prosvetne delavce, da bo v četrtek 11. februarja ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15 predavanje: Sedanjost v Indiji. Predavala bo prof. Marija Vilfan. Predavanje vsem toplo priporočamo in prosimo za čim večjo udeležbo.

Odbor

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob tovarišici Milki Turkovi daruje Srečko Cjak 2.000 lir za Dijaško Matico.

Ob tretji obletnici smrti brata Stanka daruje družina Vitez 1.000 lir za Dijaško Matico.

MATERE, DEKLETA!

Izšla je Vaša revija «NASA ŽENA» štev. 1, ki kakor običajno prinaša za Vas obilo novosti.

Krojenje, vezenje, moda. Cena 75 lir.

Izleti

PROSVETNI KROŽEK OPCINE obvešča člane, da bo izlet v Sežano 14. t. m. Zaradi tega naj se vsi prijavljenci zglase na sedežu krožka v petek 12. t. m. od 18. do 20. ure.

PLANINSKO DRUSTVO V TRSTU

priredi 21. februarja tekme v Crnem vrhu za pokal Mirka Pavloviča. Vpisovanje na sedežu Ul. Machiavelli 13, II. dnevno od 18. do 19. ure.

MLADINA ORGANIZIRA

21. februarja smučarski izlet v Crni vrh. Ob tej priliki bodo tudi smučarske tekme, katere priredi Planinsko društvo za pokal Mirka Pavloviča.

Vpisovanje vsak dan od 18. do 20. ure v Ul. Alfieri 8. v prostorih mladinskega krožka «Spartak». Vpisovanje se zaključi v petek 12. februarja. Informacije lahko dobite po telefonu 96-168.

MOTOKLUB «JADRAN» OPCINE

organizira 21. t. m. izlet v Postojno. Vpisovanje do četrtka 11. t. m. na sedežu od 18. do 19. ure.

ADRIA EXPRESS

ADEX IZLETI

20. IN 21. FEBR. 1954 IZLETI V **AJDOVŠČINO VIPAVO MATERIJO OBROV PODGRAD BUZET - DRAGUČ in na REKO**

21. FEBRUARJA 1954 IZLET V **TOMAJ DUTOVLJE POSTOJNO**

Vpisovanje do 11. t. m. pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

Glasbena šola v Kopru sporoča, da je umrl njen ustanovitelj in prvi ravnatelj

SREČKO KUMAR

PROFESOR GLASBE

Trud in požrtvovalnost, ki ju je daroval slovenski glasbeni umetnosti, ne bosta nikdar pozabljeni.

Slava njegovemu spominu!

Koper, 9. februarja 1954.

Ravnateljstvo Glasbene šole v Kopru

V Portorožu je umrl

SREČKO KUMAR

glasbenik, dirigent, pianist in pedagog, ustanovitelj

prve slovenske mladinske glasbene revije «Grlica», dolgoletni pevovodja učiteljskega pevskega zbora na Primorskem, hrvatskega zbora «Lisinki», profesor na konzervatoriju v Zagrebu in zadnja leta ravnatelj Glasbene šole v Kopru.

Truplo pokojnika bo na mrtvaškem odru v poslopju občinskega ljudskega odbora v Portorožu. Pogreb bo na državne stroške v četrtek 11. t. m. ob 14. uri, nakar bodo pokojnika prepeljali na ljubljansko pokopališče.

Koper, 9. februarja 1954.

Svet za prosveto okrajnega ljudskega odbora Koper, Društvo srednješolskih vzgojiteljev, Društvo učiteljev okraja Koper.

MEDNARODNI GOSPODARSKI PREGLED

SKUPNO EVROPSKO TRŽIŠČE ZA PREMOG IN JEKLO

Ko so ustanavljali evropsko skupnost premoga in jekla, so si zamišljali skupni trg tako, da bi dosegli najbolj ekonomično proizvodnjo. Praktično je to pomenilo ukinitev vseh nacionalnih ukrepov posameznih proizvajalcev, izločitev vseh tistih iz proizvodnje, ki ne bi mogli ustrezati novim pogojem, možnost razširitve skupnosti na vse tiste, ki imajo najugodnejše razmerje proizvodnih stroškov. Konec koncev naj bi tudi to pripomoglo k novemu razmerju v proizvodnji med posameznimi proizvajalci, pa tudi med deželami.

Načrtov o takšnem enotnem trgu, ki naj bi imel razen gospodarstva tudi svoj politični vidik, seveda v podrobnostih ni bilo moč spoznati, tem manj, ker bi bila vsa akcija ogrožena, če bi načeli podrobna vprašanja o tej zadevi. Zato je ostalo več praktičnih vprašanj o enotnem trgu zunaj pogodbe, v pogodbo pa so prišle splošne formulacije, ki omogočajo različne razlage.

Zdaj so na dnevnem redu skupnosti vprašanja cen, vprašanje kako odpraviti neenakosti med posameznimi deželami in proizvajalci, vprašanje davčne obremenitve in obremenitve s socialnimi dajatvami, vprašanje kartela, ki so ga ustanovili štiri izvozniške dežele skupnosti izven svojih dežel, kakor tudi vprašanje, kako usmeriti investicijsko politiko itd.

Vprašanje cen

V prvi fazi so vprašanja enotnih cen na skupnostnem trgu uredili tako, da so objavili cene jeklarn, ki naj bi bile odločilne za kupčije. Zaradi spremenjenega položaja na trgu jekla, zaradi neskladnosti med ponudbo in povpraševanjem itd. pa so se cene, po katerih so sklepali kupčije, razlikovale od objavljenih. Med prodajalci v okviru skupnosti je nastala ostra konkurenca, začeli so si medsebojno očitati lov za trgom. Medtem so ostale objavljene cene nespremenjene, čeprav je Visoka oblast naročala proizvajalcem, naj vsako spremenjeno ceno objavijo. Zato je bilo treba upoštevati proučitev za objavljanje cen, da bi se lahko proizvajalci in kupci prilagodili pogostim spremembam. Nasprotno pa so si proizvajalci prizadevali, ogniti se večjemu vmešavanju Visoke oblasti v cene, da bi imeli v tem oziru bolj proste roke.

Ta zadeva še ni urejena. Začasni izhod iščejo v prostih rokah proizvajalcev glede cen, da bi lahko prišla konkurenca čimbolj do izraza. Visoka oblast je predvsem prepovedala diskriminacijo posameznih podjetij glede cen, ki so jo lahko uveljavljala na podlagi manjših fiskalnih bremen in ki so prodajala posameznim kupcem izdelke po nižjih cenah. Dopustila je tudi, da lahko podjetja na različnih relacijah ponujajo svoje izdelke po cenah, ki kupcem najbolj ustrezajo. To je podjetnikom omogočilo, da so na bližnjih in ugodnejših relacijah bolj zmožni konkurence nasproti tistim podjetjem, ki so bolj oddaljena od kraja naročila oziroma potrošnje. Obnovili so obveznost glede objavljanja cen in pogojev prodaje, tako da so dobila podjetja pravico, da v mejah zlasti od 5 odstotkov navzdol ali navzgor popuščajo od objavljenih cen, oziroma jih zvišujejo. Odstotek popusta oziroma zvišanje še ne nanaša na vsako kupčijo posebej, ker bi tega ne mogli kontrolirati, marveč na skupne kupčije, sklenjene v 60 dneh. Če v tem času podjetja prekoračijo predvideni odstotek, so dolžna objaviti nove cenike.

Te uredbe Visoke oblasti o cenah skupnega trga so nov poskus, ki naj pokaže, katero pot je treba v prihodnje ubirati v obravnavanju tega vprašanja. Vse kaže, da še zdaleč niso našli metod, da bi lahko vskladili formiranje cen na skupnem trgu in hkrati omogočili konkurenco, ki bi vplivala na znižanje proizvodnih stroškov oziroma cen. Omejen je tudi rabat pri prodaji jekla podjetjem, ki jeklene izdelke izvažajo.

Malone vzporedno z vzpostavitvijo visoke oblasti so ustanovili tudi kartel jekla med proizvajalci Francije, Nemčije, Belgije in Luksemburške z nalogo, da uredi vprašanje prodaje na trgih zunaj dežele, včlanjenih v skupnosti. V začetku je imela ta akcija značaj sporazuma ad hoc, nazadnje pa je dobila formalne oblike kartela. Najprej so sporazumno določali cene, kmalu pa so uvedli konvencionalne kazni za proizvajalce, ki bi kršili sporazumno. Določili so globo 50 dolarjev od tone. Zdaj je kartel določil tudi kontrolno organizacijo, ki je pooblaščena, da proučuje primere, ko podjetja kršijo določene cene. Kontrolo so zaupali neki švicarski komisiji.

Brž ko je postalo jasno, da gre za čisto kartelno organizacijo, in ne glede na to, da se je njena akcija nanašala na trg zunaj skupnosti, se je visoka oblast postavila malone na negativno stališče in zahtevala razpust kartela. To je povzročilo znatne in ostre razlike med Visoko oblastjo in jeklarnami, ki so po svojih zvezah dokazovale, da visoka oblast nima pravice, vmešavati se v to vprašanje, ker se ne tiče skupnega trga. Razprave so bile ostre in njihova posledica je bila, da je Visoka oblast omilila svoje stališče nasproti kartelu, hkrati pa se je kartel čedalje bolj utrjeval. Zadnje čase so malone povsem prenehale intervencije Visoke oblasti, ki se je zadovoljila z gledališčem, da bi lahko takšne sporazume tolerirali, dokler bi omogočali dostopne cene, to se pravi, dokler se ne bi pojavili kot činitelj navijanja cen.

Velika Britanija ni članica Evropske skupnosti za premog in jeklo, pač pa se že od njene ustanovitve zanima zanjo in bi rada bila o njenem delu poučena. Morda bi tudi rada sodelovala v nekaterih specifičnih oblikah in vprašanjih, kar bi bila bolj njena pravica kakor obveznost. Konkurenca na trgu jekla, ki se razvija od druge polovice lanskega leta, je povzročila tudi konkurenco med jeklarnami skupnosti in angleško jeklarsko industrijo. Boj se je zlasti zaostril, ko so evropski proizvajalci ustanovili kartel in ko so začeli sporazumno nastopati na trgih zunaj skupnosti. Angleška jeklarska industrija je bila primorana, da je dvakrat znižala cene svojih izdelkov, kar je sprožilo tudi ustrezne akcije kartela.

Te okoliščine je izkoristila Visoka oblast, da se je začela znova pogajati z Veliko Britanijo ter da je določila možnosti in pogoje za tesnejše sodelovanje, ki bi jih dobilo tudi določnejše organizacijske oblike in nalagalo morda tudi nekatere obveznosti. Pogajanja o tem se nadaljujejo. Ni izključeno, da bo v doglednem času sklenjen sporazum glede platforme, ki bi omogočila skupno akcijo v politiki investicij cen itd. Vse to kaže, da je snovanje skupnega trga premoga in jekla v obliki, kakor ga je zamislil sporazum še daleč od uresničenja. Na tej poti bo treba premagati še mnogo težav pa tudi krize.

VLADA MILENKOVIĆ

Pred dnevi je sneg pobelil Trst in okolico — Ljudski vrt.

ATOMSKA ENERGIJA PREHAJA V SLUŽBO GOSPODARSTVA

Vsi znaki kažejo, da bo atomska energija v kratkem prešla v službo gospodarstva in napredka - V Ameriki že dalj časa pripravljajo temeljito revizijo določb, ki so omejevale izmenjavo izkušenj in rezultatov znanstvenih raziskav na tem področju in bodo dovolili industrijskim podjetjem zgraditi atomske peči in uporabljati atomsko gorivo, kar je bilo doslej izključno v rokah - Komisije za atomsko energijo - To pač dokazuje, da imamo že za seboj prvo dobo, ko je bilo tovarniško izkoriščanje namenjeno le fabrikaciji atomskega orožja

Za zdaj je še vedno le ena prirodna kovina, iz katere dobimo jedrsko energijo, namreč uran. Ko je Curiejeva pred dobrimi 50 leti iskala radij v uranovi smoli, ni vedela kam z nekaj tonami neuporabnega uranskega balasta. Pred vojno, leta 1939 so pridobili kakih 1000 ton urana. Koliko ga pridobivajo zdaj, ne vemo, znano je le, da ga mrzlično iščejo po vsem svetu, da žrtvuje Amerika ogromne vsote za izkoriščanje domačih nahajališč v Coloradu, kjer množina urana v 1 toni rude ne presega 1 kg in da postavljajo poizkusne industrijske naprave za izkoriščanje bistveno revnejših rud. Kanadčani so objavili nekaj podatkov o nahajališču v Eldoradu, kjer je v toni rude približno 2 kg urana, na podlagi katerih se da izračunati letna produkcija na približno 400 ton uranovega oksida samo za to nahajališče.

Celotne rezerve urana na svetu cenijo na okrog 25 milijonov ton. Sedanji produkcijski stroški znašajo kakih 5000 din za 1 kg uranovega oksida, ki pa še narastejo za kovinski uran v reaktorju, kjer so zahteve po čistoti izredno velike. Z izboljšanjem kemijsko-tehnoloških in metalurških metod za pridobivanje, čiščenje in regeneriranje pa bo cena najbrž še bistveno padla, zlasti če bi odkrili še nova bogata nahajališča.

Uranove rude izžarevajo zaradi svojega prirodnega radioaktivnega razpadanja žarke, ki jih moremo z modernimi aparati brez težav ugotoviti. Razen urana ima le še torij tako lastnost. Vendar je tudi pri toriju verjetno, da ga bo z napredkom jedrske znanosti mogoče uporabljati v reaktorjih (atomskih pečeh) kot gorivo. Ekipe, ki iščejo uran, hodijo po terenu z aparati, ki zaznavajo aktivnost. Brž ko se približajo slojem, ki vsebujejo uran ali torij, pokažejo instrumenti odklon ali pa zaslišiš iskalec uranove rude v slušalkah, kot sestavnemu delu večine instrumentov te vrste, prasketanje. V Ameriki so šli že dalje: ležišča urana iščejo že z letali, iskalne aparate dajejo tudi izletnikom, v upanju, da bo kdo slučajno naletel na nahajališče urana.

Glede na preproste možnosti iskanja in zaradi zanimanja vseh držav za lastne uranske zaloge, so bili seveda uspehi že doseženi. Število nahajališč se je silno povečalo. Razen pred vojno znanih večjih rudnikov v Jachymovu na Češkem, v Belgijskem Kongu in ob Medvedjem jezeru so našli uran v Coloradu, na Madagaskarju, v Indiji, Franciji, Nemčiji, zlasti obsežna pa so v Avstraliji, le da je tam ruda razmeroma revna.

Zdi se, da je osrednji problem ekonomike atomske energije prav v kemijskih in metalurških metodah pridobivanja urana in ostalih sestavnih delov reaktorjev oziroma v ekonomičnosti metod za pridobivanje plutonija, ki nastaja pri jedrski cepitvi urana v atomski peči in ki je osnovna surovina za proizvodnjo energije iz atomskih central.

Uran, ki je šel skozi reaktor, še ni dokončno izrabljen. Treba ga je regenerirati in iz njega izločiti plutonij. Tu so tehnološki problemi silno težavni, ker radioaktivnost uranskih palic v atomski peči tako naraste, da je vsako neposredno manipuliranje z njimi smrtno. Potrebne so torej naprave za predelavo na daleč, proces mora biti avtomatiziran in se razvija za sloji betona in svinca. Prav nad metodami pridobivanja urana in njegove predelave leži jeklen oklep atomskih skrivnosti.

Ko človek stoji pred atomsko pečjo je pravzaprav razočaran. To je betonska kocka, iz nje je napeljanih nekaj električnih vodov, sem in tja kaka majhna odprtina. In če bi pogledali vanjo, ne bi videli mnogo več. Uranske palice, med njimi nekaj kadmijevih plošč, okrog njih težka voda. Nikjer se nič ne vrti, nič se ne kuha, nič ne ropota. V sosednjem prostoru je nekje kontrolna plošča, kjer merilni instrumenti in kontrolne luči strokovnjakom povedo, kaj se v kocki dogaja.

Toda, ko greste skozi laboratorije, kjer pripravljajo material za reaktor, šele začutite težavnosti in širino problemov. Tu srečujete stotine znanstvenih delavcev pri vakuumskih črpalkah, ekstraktorjih vseh vrst, spektrografih; vrstijo se serije elektronskih instrumentov, svinčene zaščitne naprave, za katerimi tečejo kemijske reakcije, ki jih moramo opazovati le skozi 10 in več cm debela okenca iz svinčenega stekla in v katere morejo posegati le z dolgimi kleščami. V visokofrekvenčnih pečeh talijo kovine. V dolgih kolonah destilirajo topila in jih odvajajo v zbiralne posode, od koder se vračajo v proces.

Minevajo ure in vendar smo videli le majhen del tega, kar zahteva postavitev enega samega reaktorja.

Pri tem se vsiljujejo vprašanja o možnosti razvoja jedrske znanosti v malih državah. Pred nekaj leti je bil to še izključen monopol v rokah velikih. Toda, kdor je vedel, s kakšno silo se je ves znanstveni svet vrgel na ta problem, in kdor je sledil člankom v znanstvenih revijah in štel sodelavce, ki so se v specialnih institutih in na univerzah zagrizli v reševanje posameznih nalog, je vedel, da bo nova znanost kmalu prodrla meje. Od lanskega leta že dela reaktor v Norveški. Postavila ga je v sodelovanju s Holandsko. Francija pričenja misliti že na tretjo uransko kopo. Gradi jo tudi Svedska. Jasno je, da so zahteve ogromne, vendar je šel ta razvoj že tako hitro in tako daleč naprej, da je nevarnost, da temeljito zaostanemo, če ne bomo s pospešenim tempom sledili ostalim. Z atomske energije je že odpadla tenčica skrivnosti in nedosegljivosti, razvoj pa zahteva svoje tudi od nas.

Inž. L. KOSTA

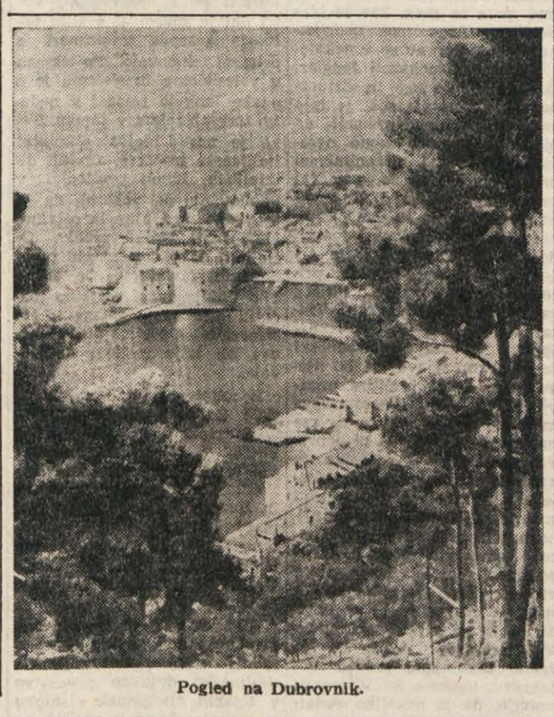

Pogled na Dubrovnik.

TRETJI TEDEN ZASEDANJA ŠTIRIH ZUNANJIH MINISTROV

KAJ SE DOGAJA V BERLINU?

Pred dnevi smo objavili nekaj Churchillovih spominov na konferenco v Potsdamu, ki je bila leta 1945, takoj po zaključku druge svetovne vojne v Evropi. Že sami ti spomini ali bolje način obravnavanja tega je pokazal bistvo nasprotij med Vzhodom in Zahodom. Že tedaj smo rekli, da ne nameravamo prejudicirati uspeha berlinske konference, ki naj izgladi ostrine med Vzhodom in Zahodom, kljub temu pa smo se morali izraziti vsaj nekoliko ostreje, reči smo morali, da ni preveč upov na gotovo pozitiven in zaželen zaključek te konference.

Kljub temu pa je bila bilanca po prvem tednu vsaj nekoliko pozitivna, kajti če ne konkretno, je vsaj nakazala nekaj optimističnih potez, ki bi dale upati na delno pozitiven zaključek konference. Drugi teden konference pa je postavil svetovno javnost pred dokaj negativno stališče. «Konec konference je blizu», «rešitev je nemogoča», «ministri se pripravljajo za potovanje domov» in podobno. Taki so bili naslovi raznih časopisov in to ne navadnih, ampak odgovornih velikih časopisov, ki odražajo dejansko stanje, ki odražajo celo mnenja posameznih zastopstev in podobno.

Ali imajo prav ti časopisi, odnosno ljudje, katerih mnenja se odražajo v teh časopisih, da poizkušajo že vnaprej izpodkopati konferenco?

Točno je, da dogodki preteklega tedna na berlinski konferenci niso privedli do nikakih velikih preokretov, in da ministri z Vzhoda kakor z Zahoda v bistvu niso popustili kar se tiče osnovnih problemov, ki so na dnevnem redu. Vsi razgovori so se sukali le v nekakem širšem obsegu, včasih so bili celo zelo ostri, toda zaključka nobenega, učinek dela prejšnjega tedna pa je bil popolno razčiščenje posameznih gledišč, kjer je še posebej prišla do izraza razlika v gledanju Vzhoda in Zahoda. Po drugem tednu konference so se torej razmere povsem razčistile.

Ves teden so štirje ministri obravnavali samo nemško vprašanje. Angleški zunanji minister Eden je v imenu zahodnih delegacij predložil svoj načrt rešitve tega vprašanja. Molotov pa je predložil načrt Sovjetske zveze. Načrt angleškega zunanjega ministra Edena in v grobih obrisih vsega Zahoda temelji na osnovni tezi, da je izvedba nemške državne enotnosti nemogoča brez svobodnih volitev. Tega stališča se zahodne sile držijo trdno in nočejo, niti ne želijo odstopiti od njega. Zahodni zastopniki so v tem problemu popustili Molotovu le v toliko, da so mu nakazali, da bi bodoča nemška vlada, ki bi bila postavljena po volitvah, ne bila vezana na pariške in bonnske sporazume, ki jih je sprejel kancler Adenauer v imenu sedanje Zahodne Nemčije. Brez tega bi zahodne sile sploh ne mogle upati, da bi Sovjetska zveza kakor koli pristala na zamisel o svobodnih volitvah. Toda s tem so zahodni zavezniki izzvali zelo ostro reakcijo v francoskih političnih krogih, kjer se govori, da nima smisla pristopiti k evropski obrambni skupnosti, v katero bi vstopili zaradi Nemčije, ne da bi točno vedeli ali bo Nemčija ostala v njej.

Molotov pa ne namerava v ničemer popustiti. V prejšnjem tednu je edino njegovo popuščanje bilo opazno v predlogu, da sporedno s «provizorno» splošno nemško vlado smeta obstajati tudi vnaprej bonnska in vzhodnonemška vlada. Ker pa zahodne sile že vnaprej odklanjajo vsako zamisel ustanavljanja provizorne vlade pred volitvami, izgublja to popuščanje vsako praktično vrednost.

To je v grobih obrisih vse o čemer se je razpravljalo na berlinski konferenci v drugem tednu njenega dela. Proti britanskemu načrtu je Molotov postavil svoj načrt. Skupne stične točke med obema načrtoma ni. Vsak načrt je pozitiven ali negativen in sicer s stališča s katerega opazovalec gleda in sicer ali s stališča Vzhoda ali s stališča Zahoda. Ameriški zunanji minister Dulles je glede Edenovega načrta rekel, da je to zadnji predlog, ki ga daje Zahod. Molotov ni bil tako oster in ni rekel, da je njegov načrt zadnji načrt Vzhoda. Sedaj je odvisno od Molotovove pripravljenosti, da se odpove predlogu o začasni vladi in sprejme osnovno tezo Edenovega načrta, namreč svobodne volitve. Od tega torej je odvisen uspeh razprav berlinske konference o nemškem vprašanju.

Če je res to, kar govore ruski diplomati v privatnih razgovorih, in sicer, da so prišli v Berlin zato, da bi prišlo do sporazuma in da ne marajo iti iz Berlina brez rešitve tega vprašanja, potem se da pričakovati, da bo v prihodnjem tednu prišlo do kakih večjih sprememb.

Če pa pogledamo uspehe prejšnjega tedna nekoliko podrobneje, bomo ugotovili, da je poleg razčiščenja pojmov prišlo še do drugega sicer malega, ampak hkrati značilnega uspeha. Tako zahodni ministri, kakor tudi Molotov so še ob koncu tedna zavedli, da so prišli v slepo ulico. Mnogi časopisi so že govorili o popolnem neuspehu konference. Toda ministri sami so uvideli, da bi bila to prevelika odgovornost, ki bi padla ne samo na njihove vlade, ampak tudi na njih same in so zato sklenili, da se bodo v tem tednu sestajali za zaprtimi vrati.

Sestanki za zaprtimi vrati imajo svoje prednosti kakor tudi svoje pomanjkljivosti. Prva pomanjkljivost je ta, da štirje ljudje delajo povsem na lastno pest in to ne glede na javno mnenje, ne glede na to, ali javnost odobrava ali graja njihovo ravnanje. Prednost tajnih sej temelji na načelu možnosti odkrite diskusije med ozkim krogom ljudi, na katere ne more vplivati tuja propaganda, javno mnenje in dugi zunanji činitelji. Verjetno, da v sedanjih razmerah velike napetosti v svetu ima ta prednost prav gotovo večjo težo kakor pa pomanjkljivost, ki smo jo navedli prej. Na prvi seji, v kolikor nas dejstva ne bodo demantirala, bo govora zelo verjetno o prvi točki dnevnega reda. Gre namreč za sovjetski predlog o konferenci petih in sicer o konferenci na kateri bi sodelovali poleg sedanjih štirih velikih tudi zastopnik Maotsetungove Kitajske. Kako bo sprejel Zahod ta sovjetski predlog ni znano. Zelo malo verjetno pa je, da bo zunanji minister ZDA Dulles, ki tako energično odbija priznanje Maotsetungovega političnega režima na Kitajskem, sprejel sovjetski predlog v sedanji obliki. Hkrati pa ni izključeno, da bi Eden in z njim tudi Bidault ne poskušala prepričati Dullesa, da je potrebno pripraviti konferenco petih ali kakor jo imenujejo «malo konferenco», ki bi skušala razčistiti izključno azijske probleme. Velika Britanija in Francija skušata dati taki konferenci značaj «korejskega političnega sestanka», in sicer tako, da bi se na njej razpravljalo o Koreji, Indokini ter o možnosti trgovske izmenjave med Kitajsko in Anglijo oziroma z Zahodom. To bi bila nekaka kombinacija Edenove koncepcije «omejenih ciljev», hkrati pa si tudi Bidault želi rešitve indokitajskega spora, ki mu dela toliko preglavic v francoski skupščini in ki zadaja francoskemu finančnemu ministru toliko težkih ur. Po vseh znakih sodeč bi bili Rusi pripravljeni sprejeti tako rešitev.

Poleg tega problema, bo v prvih dneh če ne celo na prvi konferenci za zaprtimi vrati govora tudi o sovjetskem in francoskem predlogu za sklicanje konference za razorožitev. Tudi ta problem je tako širok in hkrati tako pereč, da bi moglo priti do nekakega kompromisa.

Končno, na prvi konferenci za zaprtimi vrati se bodo štirje veliki verjetno sporazumeli tudi o tem, ali naj nadaljujejo razpravljanje o nemškem vprašanju na javnih konferencah ali pa naj ga uvrstijo v vrsto problemov o katerih naj se razpravlja na tajnih sejah. In tudi tu je kompromis možen.

Ko smo tako na brzino pregledali «uspehe» in «neuspehe» drugega tedna berlinske konference, moramo ugotoviti sledeče: prav gotovo je, da konferenca ni lahka in da je težko govoriti o zaključnih uspehih. Hkrati pa bi si tudi ne upali reči, da je konferenca že vnaprej obsojena na neuspeh. Gledišča so diametralno nasprotna in posamezni zastopniki so odločni. Kljub temu pa so kljub takim nasprotjem vendarle prišli do nekih posrednih kompromisnih rešitev, ki odlašajo dokončno rešitev, ki pa hkrati nakazujejo, da niti prvi niti drugi ne marajo dokončno porušiti mostov za seboj.

Novosti iz tehnike

ELEKTRONSKI KRONOMETER

R. Stuart MacCay, profesor na Kalifornijski univerzi, je izumil in izdelal elektronski kronometer, katerega uporaba bo zelo zanimiva in raznovrstna. Kronometer namreč lahko takoj pokaže koliko kilometrov na uro ali koliko metrov na sekundo preteče trenutno konj v diru, prevozi smučar ali prehodi navaden uradnik na svoji jutranji poti v urad.

Vse te podatke zbirata dve fotoelektrični zaklopki, ki se nahajata na obeh koncih aparata. Aparat opravlja vse delo avtomatično sam in vse podatke lahko čitamo na razsvetljenem kazalu. Tako lahko vrsta elektronskih kronometrov, razvrščena vzdolž tekmovalne proge, nudi atletom nadvse koristne podatke, po katerih lahko uravnavajo svojo hitrost.

Uporaba te sodobne priprave pa ni omejena na športno področje. V vseh primerih, v katerih je zanimivo ugotoviti frekvenco kakega pojava, nudi elektronski kronometer lahko velike koristi. Tako lahko z njim merijo pri strojih število ciklov na sekundo, porabo bencina pri avtomobilu za določeno progo, število «tiktakov» na sekundo pri uri itd. Stvarno uporaba tega instrumenta, katerega meritve so popolnoma točne in zanesljive, ni omejena.

BORBA PROTI JETIKI V SKANDINAVSKIH DRŽAVAH

Dne 19. junija bo iz Londona odpotovala na obisk v Dansko, Norveško in Svedsko skupina članov Britanske zveze za boj proti jetiki, ki bo v skandinavskih državah proučevala delo tamkajšnjih strokovnjakov za jetiko, ter si bo ogledala skandinavske metode za zdravljenje te krute bolezni v bolnišnicah, klinikah in sanatorijih. Istega dne, ko bo prva skupina na poti domov odpotovala iz Osla, bo v Stockholm prišla druga skupina članov iste organizacije.

3 V. BARTOL: NOVA JUGOSLAVIJA - NEZNANA JUGOSLAVIJA

Ponovno v prestolnici Jugoslavije

Že v prvih dneh sem spoznal, da imajo i Hrvati i Srbi močno, visoko izobražene in svojevrstne literarne osebnosti, katerih slovstvene produkte Slovenci vse premalo poznamo

Z vremenom sem imel srečo vse do Skopja. Beograd je bil preživel pred mojim prihodom nekaj dni hude košave, beograjske burje. Ob mojem prihodu je bilo ozračje mirno, sijalo je milo zimsko sonce in v lepi vili, kjer imata Zveza književnikov Jugoslavije in Združenje književnikov Srbije svoj sedež, so me z vso ljubeznivostjo sprejeli srbski tovariši *in litteris*. Tam sem imel v dneh svojega trikratnega bivanja v Beogradu svoje zatočišče, kjer sem ob turški kavi in cigareti opravljal korespondenco, pisal zapiske in, kar je najbolj razveseljevalo moje balkansko srce, seznanjal sem se ali obnavljal že stara znanja s srbskimi književniki.

Posledica naglo napredujoče industrializacije države: prvo predavanje sem imel ob razsvetljavi sveč. Navidezni paradoks vam bo takoj jasen. Vse električne centrale so preobremenjene in deli mesta, kjer ni tovarn, v kakršnem je na primer sedež Zveze književnikov Jugoslavije, so kdaj prikrajšani za uro ali dve pri električni razsvetljavi. Po vojni sem bil zdaj četrtič v Beogradu. Mesto raste in se razvija od leta do leta.

Nekoč sem zapisal, da je Beograd dinamično mesto. O tej trditvi sem se mogel vsakikrat znova prepričati. Njegovi prebivalci imajo že ponves velemestni tempo. Dačnes so lepše, elegantneje oblečeni kot pred nekaj leti. Hrana je dobra in v primeri s Trstom neverjetno poceni. Razlike v ceni med najelegantnejšim hotelom, kakršen je *Majestic*, in med popularnim *Ekspresom* nasproti hotela *Moskve* niso velike. Menu je v Majesticu po 200 din, a za 300 dinarjev lahko odlično ješ po izbiri, medtem ko si v Ekspresu lahko privoščiš okusno in tečno kosilo že za kakih 120 ali 130 dinarjev.

O razgibanem kulturnem življenju jugoslovanske prestolnice sem pisal pred dvema letoma, ko sem poročal o turneji našega Narodnega gledališča po Jugoslaviji. Za človeka, ki se zaustavi samo za nekaj dni v Beogradu, je izbira težka, kako bi najbolje prebil večer: ali naj obišče eno izmed treh dramskih gledališč ali opero ali pa naj prebije večer v pogovoru s starimi in novimi prijatelji in znanci. V «Narodnem pozorištu» sem gledal predstavo Shakespearovega «Beneškega trgovca», ki je pričala kljub nekaterim ostrim kritikam, ki so izhajale tiste dni v časopisih, o močnem umetniškem kadru in visoki zmogljivosti «Narodnega pozorišta».

Kajpada so me tokrat najbolj zanimali moji tovariši, srbski književniki. Po predavanju so vodili razborito debato o slovenski književnosti in njenih vprašanjih, pri čemer so me mnogi izmed njih presenetili s temeljitim poznanjem slovenske literature. Zopet je stopila v ospredje mogočna in tako problematična figura Jerneja Kopitarja, o katerem je prav tiste dni izšla v Zborniku filozofske fakultete beograjske univerze obsežna študija tamkajšnjega univerzitetnega profesorja Ibrovca «Kopitar in Francozi», ki prinaša doslej neznane podatke o tem velikem Slovencu, ki jih je učeni slavist odkril v pariški Nacionalni biblioteki in po arhivih raznih nemških mest. Na razpravo me je opozoril, če se prav spominjam, srbski romanopisec in generalni tajnik Zveze dr. Aleksandar Vučo, katerega tovariški ljubeznivosti se imam poleg tega zahvaliti za vse olajšave in udobnosti na svojem potovanju. Razprava mi je bila pozneje podarjena po predavanju na Filozofski fakulteti in mi je po prvem bežnem ogledu pokazala zopet nove poteze velikega slavista.

Med najrazboritejšimi diskutanti o vprašanjih slovenskega slovstva sem spoznal črnogorskega književnika Djuzo Radovića, ki je prevedel več slovenskih literarnih del v srbščino. Med drugimi je izdal izbor Aškerčevih pesmi, ki mu je tudi napisal predgovor. Pesmi so prevajali Desanka Maksimović, Trifun Djukić in Jovanka Hrvačanin. Tudi to sem opazil skoraj v vseh južnoslovanskih centrih, kjer sem predaval, kar sem sicer opazil tudi pri izvenjugoslovanskih poznavalcih slovenske književnosti: Antona Aškerca na splošno cenijo više, kot pa ga postavljamo mi sami. Ali ne utegne biti s tem protislovjem v zvezi trditev starega Goetheja nasproti Eckermannu, kateremu je rekel, da so vendarle najboljše pesmi tiste, ki ohranijo nekaj svoje vrednosti tudi tedaj, če jih prevedeš v prozo? (In kaj je navsezadnje prevod neke pesmi v tuj jezik drugo kakor prevod v neke vrste prozo?).

Vse prekratek čas sem prebil v Beogradu, da bi se bil mogel seznaniti pobliže z delom svojih srbskih tovarišev. Izvedel pa sem marsikatere zanimivosti, ki so zbudile moje pozornost. Ko sem bival pred zadnjo vojno dalje časa v Beogradu, se spominjam, da je naletel na širok odmev roman iz dobe Obrenovićev in Drage Mašin, «Gluvo doba», ki sta ga napisala skupaj dva srbska avtorja: Aleksandar Vučo in Dušan Matić. Z obema sem se bil zdaj seznanil. Dušan Matić je predsednik Združenja književnikov Srbije, mož visoke izobrazbe in, kot sem slišal, jedke ironije. Od romana je prešel zdaj, tako so mi povedali, k liriki, kar se dogaja navadno obratno, in h kritiki. O Marku Ristiću, od katerega sem slišal nekaj točnih in duhovitih pripomb, pravijo, da je kot kritik in esejist strah in trepet srbskih literatov. Od dr. Iva Andrića, o katerega ženskih likih v njegovih romanih je pred letom dni predaval v Trstu na povabilo tržaških Slovenk pisatelj Lino Legiša (Andrićev roman «Most preko Drine» je prinašal «Corriere di Trieste» v svojem podlistku v prevodu prof. Umberta Urbanija), sem slišal nekaj posrečenih anekdot iz srbskega literarnega življenja, ki jih bom morda povedal ob drugi priliki. V zagrebškem «Vjesniku» sem bral, da je anketa tega časopisa pokazala, da je Andrićev roman «Most preko Drine» med deli jugoslovanskih avtorjev na prvem mestu po številu glasov, medtem ko prevladuje po tej anketi kot avtor po številu glasov Krleža, a je Andrić tik za njim. Andrić se zmerom češče prevaja tudi na druge jezike; prav tiste dni je izšel prevod nekega njegovega dela v Zuerichu.

Tri stvari sem v tistih prvih dneh svojega potovanja jasno spoznal: prvič, da imajo i Hrvati i Srbi močne, visoko izobražene in svojevrstne literarne osebnosti, katerih slovstvene produkte Slovenci vse premalo poznamo. Drugič, da so v pogledu poznavanja slovenske književnosti i Hrvati i Srbi na splošno vendarle za korak pred našim poznavanjem njihove literature. (Pozneje, v Sarajevu, sem videl širok program prevodov iz slovenske literature za tekoče leto). In tretjič, da je s temi krožnimi predavanji storjen šele prvi korak (a vendarle korak) k boljšemu medsebojnemu spoznavanju, kateremu naj sledijo novi, obsežnejši in učinkovitejši.

In še nekaj bi rad pribeležil. Ugleden srbski pisatelj mi je rekel: «Dve stvari sta v zadnjih letih najbolj pretresli in razgibali Beograd. In obe stvari se tičeta Slovencev. Kidričev pogreb in tržaško vprašanje, ki ga je sprožil osmi oktober».

Jutri:

SARAJEVO, MESTO MED ORIENTOM IN OKCIDENTOM

TRST, sreda 10. februarja 1954

VREME Vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno. Temperatura se bo nekoliko dvignila. Včeraj je v Trstu dosegla najvišja temperatura 6.3 stopinj; najnižja pa 0.8 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 14.40: Umetne pesmi slov. skladateljev poje slovenski oktet iz Ljubljane. **Trst II.:** 21.15: Gershwin: Rapsodija v modrem. **Trst I.:** 21.00: G. Puccini: «La Bohéme», opera v 4 dej. **Slovenija:** 12.00: Opoldanski koncert.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

LADJEDELNICE V TRŽIČU PRED VEDNO VEČJO KRIZO

Zakaj se ravnateljstvo CRDA ne obrne za potrebna naročila v Jugoslavijo?

Enotnost delavstva, ki redno prihaja na delo, kljub nasprotnemu ukazu ravnateljstva

Tudi prejšnjo soboto so delavci Združenih jadranskih ladjedelnic, katerim so zaradi ravnateljeve odločitve skrajšali tedenski delovni čas od 44 ur na 40 ur, prišli na delo, čeprav je ravnateljstvo ukazalo, da ob sobotah ne bodo delali in da bodo prejemali mezde že v petkih zvečer. Njihovo kljubovanje je tako odločno enotno, da prihajajo ob sobotah na delo tudi delavci iz Trsta in Gorice, čeprav vedo, da jim ravnateljstvo sobotnih ur ne bo plačalo.

Enako razredno zavednost kažejo tudi tisti delavci, ki so doslej delali nadure pri turbocisterni, katero bi morali predvidoma sploviti že v polovici tega meseca, vendar vse kaže, da se bo prav zaradi opustitve nadur splovitev zavlekla.

Na žalost moramo priznati, da med uradništvom ni te enotnosti. Se vedno delajo nadure, čeprav so jih vse tri sindikalne organizacije pozvale, naj se vzdržijo.

Zadnje dni so se za krizo v ladjedelnici zanimali tudi predstavniki oblasti. Razni občinski sveti so imeli posebne seje, na katerih so razpravljali o novo nastali grozeči krizi. V ponedeljek zvečer je imel posebno sejo v zvezi z dogodki tudi tržiški občinski svet.

Vsi sestanki in razgovori s predstavniki zbornice pa doslej še niso dovedli do zaželenih uspehov. Naročil ni in jih noče biti. Če bo šlo tako dalje, potem bo do junija vse delo v ladjedelnici opravljeno in doki, v katerih je mogoče letno sploviti za 120.000 ton ladij, bodo prazni, popolnoma prazni.

To pomeni, da bo po vsej verjetnosti nastala poleti še občutnejša kriza, katera se ne bo omejila samo na dosedanjih okoli 800 delavcev «izven proizvodnje», ampa se bo razširila tudi na tistih 7000 delavcev, ki so zaposleni v ladjedelnici. Takrat bo ravnateljstvo zopet sililo delavce, ki imajo nad 60 let, naj gredo prostovoljno v pokoj, in jim bodo morda ponudili še kakšno majhno nagrado.

Ker sedaj je zaradi delnega skrčenja tedenskega delovnega časa v obtoku osem milijonov lir manj, kakor pred mesecem dni. To povzroča goriškemu gospodarstvu neprecenljivo škodo.

Ker ne kaže, da se bo v sedanjih pogojih mogla kriza omiliti, menimo, da bi se morali odločujoči ljudje obrniti za razna naročila v Jugoslavijo, ki bi bila zainteresirana na tem, če bi CRDA dale jamstvo, da bodo naročila ob pravem času dobavile. To bi bil izhod iz sedanje krize in rešitev v korist delavstva.

Seja občinskega sveta

Jutri zvečer ob 18. uri se bo v občinski dvorani na Korzu Verdi ponovno sestal občinski svet. Na seji bodo nadaljevali z razpravo o točkah, ki so na dnevnem redu sedanjega zasedanja.

Seji občinskega in pokrajinskega upravnega odbora

Včeraj zvečer ob 18. uri je bila v občinski beli dvorani redna tedenska seja občinskega upravnega odbora, ki ji je predsedoval župan dr. Bernardis. Dnevni red je obsegal povečini točke upravnega značaja.

* * *

V pokrajinski palači se je včeraj zvečer ob 18. uri sestal pokrajinski upravni odbor. Predsednik, odv. Culot, je na seji poročal tudi o rezultatih državnega kongresa pokrajinskih uprav, ki je bil v Neaplju, in katerega se je tudi on udeležil.

Sporočilo Zveze industrijcev glede določenih praznikov

Zveza industrijcev sporoča, da je bila sklenjena pogodba za določitev treh praznikov (na podlagi 11. člena pogodbe kovinarjev).

Določeni prazniki so: 3. marec; 19. april in 6. december (sejem sv. Andreja).

Popoldanski urnik v uradih ENPAS

Pokrajinski urad zavoda «ENPAS» sporoča, da bodo odslej uradi odprti za občinstvo enkrat tedensko tudi popoldne, in sicer ob četrtkih od 16.30 do 17.30.

DEZURNA LEKARNA: Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76.

KINO

CORSO. 16.30: «Nevzdržljivi mister John», J. Wayne.
VERDI. 17: «Banditi namišljenega mesta», B. Sullivan.
CENTRALE. 17: «Hči morskega roparja», R. Fleming.
VITTORIA. 17: «Srebrni bič», D. Robertson.
MODERNO. 17: «Tri prepovedane povesti», A. Lualdi in G. Cervi.

V četrtek važen sestanek najemnikov Tre Venezie

Znana bo celotna razsodba sodišča Na sestanek naj pridejo vsi prizadeti

V soboto zvečer so imeli zastopniki najemnikov, ki so v sporu z ustanovo Tre Venezie, sestanek, na katerem je bil prisoten tudi tajnik Federterre Simsig. Razpravljali so o prvem delu razsodbe sodišča, ki se je postavilo na stran ustanove, medtem, ko bo jutri, v četrtek, sodišče izreklo še drugi del razsodbe proti preostalim obtožencem.

Ker bo tako v četrtek znana usoda vseh toženih najemnikov, so sklenili še za isti dan zvečer sklicati sestanek vseh najemnikov v prosvetni dvorani. Sestanek bo ob 19. uri.

Ker bo sestanek izredne važnosti, priporočamo vsem prizadetim, da se pozivu na sestanek z gotovostjo odzovejo.

Natečaj

Trgovska zbornica obvešča vse interesente, da je bil z ministrskim dekretom od dne 19. decembra 1953, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 3 dne 5. januarja t. l., razglašen natečaj za podelitev 12 štipendij za trgovinsko prakso v tujini. Natečaj bo na podlagi diplom in izpitov in se ga lahko udeležijo vsi italijanski državljani, ki dokažejo, da imajo posebne zmožnosti za trgovino s tujino.

Podeljena bo po ena štipendija za vsako od sledečih držav. Avstralija, Brazilija, Kanada, Kongo, Belgija, Filipine, Indija, Indonezija, Mehika, Pakistan, Peru, Južna Afrika in Venezuela.

Prošnje za sprejem k natečaju, na kolkovanem papirju za 200 lir, z vsemi predpisanimi listinami, je treba poslati ministrstvu za trgovino s tujino v roku 90 dni po objavi razglasa o natečaju v Uradnem listu.

Didaktične vaje

Solsko nadzorništvo v Gorici sporoča, da je rok za vložitev prošenj za sprejem k didaktičnim vajam za tiste, ki bodo kot privatisti polagali izpite za učiteljsko maturo v letošnjem šolskem letu, podaljšan do 28. februarja t. l.

Vozni red vlakov

ODHODI:

Proti Trstu: 0.24 (A.), 6.10 (A.), 7.23 (A.), 8.33 (A.), 10.02 (D.), 13.58 (A.), 15.50 (A.), 17.12 (DD.), 18.32 (A.)*, 20.17 (A.), 21.26 (D.).

Proti Vidmu: 4.33 (DD.), 6.32 (A.), 6.29 (A.), 7.57 (A.), 8.32 (DD.), 10.46 (A.) 13.59 (A.), 16.00 (A.)*, 17.13 (A.) 19.15 (A.), 20.36 (A.), 23.16 (D.).

PRIHODI:

Iz Trsta: 5.30 (A.), 6.24 (A.) 7.55 (D.), 8.22 (A.)*, 8.30 (DD.), 10.44 (A.), 13.55 (A.), 17.11 (A.), 19.10 (A.), 20.31 (A.), 23.14 (D.).

Iz Vidma: 0.23, (A.), 4.25 (D.), 6.08 (A.), 7.21 (A.), 8.29 (A.), 10.00 (D.), 13.56 (A.), 15.48 (A.), 17.10 (DD.), 18.30 (A.)*, 20.13 (A.), 21.24 (D.).

* Ne vozi ob nedeljah

IZ SODNIH DVORAN

GIOVANNI PICCIONI IZ TRSTA obsojen, ker je smrtno povozil žensko

Dobil je šest mesecev zapora. Plačati bo moral sodne stroške, civilni stranki pa bo moral plačati 150.000 lir za povračilo stroškov

Včeraj se je moral pred goriškim okrožnim sodiščem zagovarjati 27-letni tržaški časnikar Giovanni Piccioni iz Ul. Fabio Severo 113. Obtožen je bil, da je 2. februarja lani zaradi velike brzine v Tržiču do smrti povozil prileto ženo Lorenzo Stilli iz Tržiča.

Med preiskavo so se izvedele še nekatere podrobnosti, ki so avtomobilsko nesrečo še bolj osvetlile. Piccioni si je namreč še istega dne izposodil pri tržaški izposojevalnici «Stella» avtomobil «Fiat 1400» z evidenčno tablico TS 11926, ki je last Marije De Grassi, vd. Bronzin, ki je imela za izposojevanje vozila potrebno dovoljenje. Poleg njega sta se v avto vsedla še njegov 24-letni brat in 22-letni Sergio Moleka iz Vicolo ospedale militare 24.

Pripeljali so se v Tržič, kjer so se zadržali skoraj eno uro. Bilo je že precej temačno, ko so se okoli 17.50 pričeli vračati. Vozili so po Ul. Valentinis. Kakor je kasneje obtoženi Piccioni izpovedal, je znašala brzina vozila okoli 80 km na uro. Vozili so po sredini ceste, vendar nekoliko bolj na desno od sredine ceste. Ko so se pripeljali v bližino podjetja «Spremitura triestina» je šofer opazil, da prečka cesto priletna ženica. Njeni koraki so bili precej negotovi, ni vedela, ali naj gre čez cesto ali naj počaka. Piccioni je takoj pritisnil na zavore. Po poročilu policijskih izvedencev je avto zaradi zaviranja napravil 17.30 metra dolgo sled. Soferjeva prisotnost duha in hiter pritisk na zavore nista mogla preprečiti nesreče. Pri padcu je ženska udarila z glavo ob tla in je nato umrla. Avtomobil se je le malo poškodoval, razbila se je le prednja leva luč.

Organi javne varnosti so zaslišali tudi Piccionijevega brata in Moleka, ki sta sedela na zadnjem sedežu. Povedala sta približno isto, kar je že prej povedal obtoženi. Glede nesreče pa sta rekla, da sta kar naenkrat začutila, da je šofer skušal ustaviti avto in da so kmalu potem nesrečno trčili v žensko.

Sodniki so včeraj pregledali zapisnike, poslušali izpovedi prič in obrambo ter Piccionija obsodili na šest mesecev zapora, plačilo sodnih stroškov in na povračilo stroškov civilne stranke v znesku 150 tisoč lir.

Spor sosedov pred sodniki

Med sosedoma, 57-letnim Giuseppom Magrinom iz Tržiča in 48-letnim Pellarinijem, so že precej časa pred usodnim dnem 4. maja 1953 nastajali razni spori. Pellarini ni hotel, da bi Magrini prislanjal kolo k hiši, kjer stanuje. Ker pa se je to še vedno ponavljalo, so nekega dne Magrinijevo kolo vrgli na dvorišče. To je povzročilo neljubi incident, zaradi katerega je moral Pellarini v bolnišnico na zdravljenje, Magrini pa pred sodnike.

Po tem incidentu sta se najprej sprla, potem pa se tudi dejansko spoprijela. Kako se je pretep končal, o tem obstajata dve različni verziji. Po eni naj bi Magrini sosedа močno udaril po obrazu in mu razbil dva sprednja zoba. Po drugi pa naj bi Pellarini pričel pred Magrinijem ležati, pri čemer je udaril z glavo ob vrata in si razbil zoba.

Včeraj sta se oba soseda znašla pred sodniki, ki so obtoženega Magrinija oprostili zaradi pomanjkanja dokazov in zaradi amnestije.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Poljedelski tečaj v Doberdobu

Pokrajinsko poljedelsko nadzorništvo v Gorici organizira na podeželju kmetijske tečaje v štirih krajih goriške pokrajine. Med te spada tudi tečaj z naslovom «Pridelovanje žitaric in vzreja živine», ki se je pričel v ponedeljek 8. februarja ob 19. uri v Doberdobu.

Tečaj bo trajal teden dni in ga vodi strokovnjak pokrajinskega poljedelskega nadzorništva v Gorici.

Javna razsvetljava na Majnici

Občinska podjetja bodo v kratkem pričela z deli za napeljavo elektrike v naselje na Majnici, kakor tudi na tamkajšnje križišče ter po stranskih ulicah.

Nesreča na delu

Z rešilnim avtom Zelenega križa so včeraj zjutraj ob 10.20 prišli na pomoč 16-letnemu Romanu Leinardiju iz Ul. Giustinciani št. 23, ki se je ponesrečil na delu. Leinardi je zaposlen pri nekem podjetju

Obnovite zapadle osebne izkaznice

Ker so osebne izkaznice veljavne le za dobo treh let, poziva goriško županstvo vse tiste, ki imajo zapadle osebne izkaznice, da jih čimprej obnovijo. Zapadle izkaznice so neveljavne.

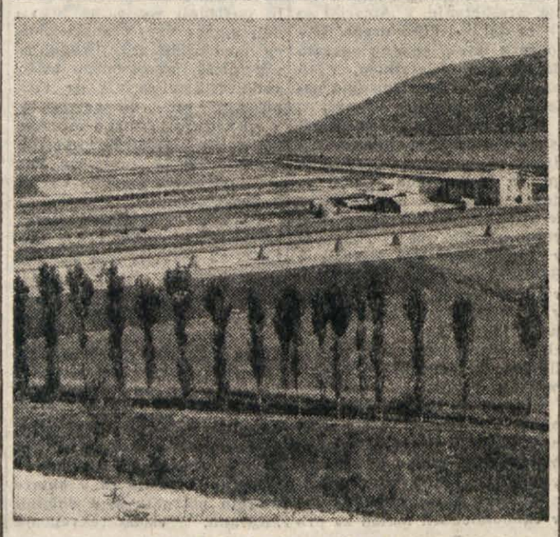

Pogled na goriško pokrajino.

POŽAR V HOTELU 50.000 lir škode

Včeraj predpoldne ob 11.45 so v kleti hotela, ki je last Henrika Visintina v Ul. Garibaldi so zapazili pričetek požara. Na kraj so takoj poklicali gasilce, ki so po skoraj 1 uri gašenja dokončno pogasili ogenj. Kljubtemu pa znaša škoda, ki jo je povzročil požar okrog 50 tisoč lir. Zgoreli so štirje sodi ter štirje tramovi (podstavki za sode).

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V goriški mestni občini je bilo od dne 31. januarja do 6. februarja 1954 sedem rojstev, 13 primerov smrti, 5 oklicev in 6 porok.

ROJSTVA: Robert Barbieri, Adriana Rosolen, Franco Bratovich, Claudio Venier, Maria Caterina Guardione, Giovanni Brassan, Rita Braidot.

SMRTI: 70-letna gospodinja Lucia Cassino vd. Barbo, 64-letni brivec Francesco Conig, 64-letni kovač Alberto Leghissa, 87-letna gospodinja Francesca Terpin vd. Valentinuzzi, 55-letna šivilja Paola Custrin, 62-letna učiteljica Emilia Baebler por. Di Martino, 64-letni delavec Franc Blasic, 47-letni delavec Stanislav Bertossi, 50-letni sodar Jožef De Terlizzi, 69-letni vrtnar Jožef Clovcic, 40-letni mehanik Bruno Fumis, 14 dni stara Pia Felice, 71-letna gospodinja Maria Piciulin vd. Spazzapan.

OKLICI: srebrar Stanko Gerbic in gospodinja Maria Cardito, trgovski potnik Sergij Bonamico in gospodinja Elsa Milocco, poštni uradnik Bruno Zagato in šivilja Giovana Angela Balentina, kmet Mihael Markocic in delavka Enrica Fabris, uradnik Luigi Mastiandrea in učiteljica Silvia Lugni.

POROKE: agent policije Fedoro Romani in gospodinja Adela Sprynar, uradnik Antonio Miniussi in gospodinja Carla Spazzapan, električar Paolo Brumat in delavka Norma Gurtner, mehanik Mario Martelossi in gospodinja Lionella Livon, zidar Ivan Gatej in gospodinja Ivanka Golob, delavec Giovanbattista Patruno in gospodinja Ida Spanghero.

DIJASKO DRUSTVO «SIMON GREGORCIC»
vabi na
DIJASKI PUSTNI PLES
„Noč v starem Rimu"
V SOBOTO 13. FEBRUARJA 1954 V DVORANI ZLATI PAJEK - GORICA, KORZO VERDI 1.
IGRAL BO ODLICEN ORKESTER — DOBER BIFE

ŠPORTNI DNEVNIK

ŠAHOVSKI TROBOJ ZA PRVENSTVO JUGOSLAVIJE

FUDERER - PIRC REMI FUDERER - RABAR 1:0

V nedeljo se je v Zagrebu pričel šahovski troboj med Pircem, Fudererjem in Rabarjem. Troboj naj končno določi jugoslovanskega šahovskega prvaka. Znano je namreč, da so na turnirju za šahovsko prvenstvo vsi trije mojstri dosegli enako število točk. Šahovska zveza Jugoslavije je zato določila, naj med seboj odigrajo troboj, ki se je v nedeljo pričel s partijo med Fudererjem in Pircem. Partija se je končala z remijem, medtem ko je v ponedeljek Fuderer dosegel zmago v partiji z Rabarjem. Naslednja igra na sporedu je bila med Pircem in Rabarjem.

Averbah prvak SZ

Novi šahovski prvak SZ je 33-letni velemojster Jurij Averbah, ki je na državnem šahovskem prvenstvu dosegel 14 točk. Vrstni red ostalih pred zadnjim kolom: Korčnoj, Tajmanov 12,5, Lisicin, Petrosjan 11,5, Nežmecinov, Holmov 10, Geller, Suetin 9,5 itd. Averbaha v zadnjem kolu ni mogel nihče več doseči.

* * *

Na letošnjem ženskem prvenstvu CSR je med 10 udeleženkami zmagala Hruškova s 7 točkami. Druga in tretja sta bili Živna in Suši s po 6 točk.

* * *

Na ženskem prvenstvu Argentine je zmagala Schwarzmannova, ki je v dvoboju 10 partij premagala De Novarro s 5.5 : 4.5.

Dinamo-Racing 3:0 (0-0)

Zaradi incidenta, ki ga je povzročil vratar gostov, se je tekma predčasno zaključila.

Argentinsko moštvo Racing iz Buenos Airesa je na svoji turneji po Evropi nastopilo v nedeljo v Zagrebu proti Dinamu. Po neodločenem rezultatu v Rimu z Romo je bil to drugi nastop Racinga na tej turneji. Okoliščine za tekmo v Zagrebu niso bile idealne — hud mraz in sneg, kar je bilo zlasti za Argentince neprijetna novost. Čeprav so v nekaterih trenutkih pokazali žonglersko obvladanje žoge in virtuozno sposobnost igranja, je bilo vsega tega mnogo premalo, da bi mogli domače resno ogrožati. Po dokaj nezanimivem prvem polčasu, ki se je končal brez gola, so se Zagrebčani razživeli. Ko pa so dve minuti pred koncem tekme domači dosegli svoj tretji gol, je argentinski vratar izgubil prisebnost in se pognal po igrišču za sodnikom Podubskim. Vratar se je sicer že prej nešportno obnašal in Podubski je po tekmi izjavil, da bo njega in še enega branilca prijavil FIFI. Vodja argentinskega moštva Fernandez si je na vse načine prizadeval, da bi popravil slab vtis. (V začetku je namreč občinstvo bilo prijateljsko razpoloženo nasproti gostom, zlasti ko je videlo njihovo prizadevanje v zanje precej nemogočih pogojih). Argentinski igralci so svojega vročekrvnega vratarja vrgli v sneg — menda da bi se ohladil — in ga krepko sklofutali. Med racingovci trdijo da je vratar Dominguez preveč vročekrven, medtem ko iskrenejši pravijo, da je nekoliko «udarjen».

Danes bo v Beogradu tekma proti Crveni zvezdi in upati je, da bo to pot šlo brez incidentov.

Zvedelo se je, da je vodstvo Racinga kaznovalo svojega vratarja Dominigueza zaradi incidenta v Zagrebu na tekmi z Dinamom s 4-mesečno zabrano igranja. Dominiguez ni potoval z moštvom v Beograd, temveč se je moral skozi Zuerich takoj vrniti v domovino. Vodstvo Racinga je poleg tega ponudilo sodniku Podubskemu 100.000 din odškodnine za poškodbe na omenjeni tekmi.

* * *

Dunajski Rapid je na turnirju za pokal Montevidea izgubil tekmo tudi z Nacionalom z 2:1 (1:1). Svedski Norkoeping pa je premagal Fluminense z 1:0 (1:0).

Dinamo iz Moskve bo nastopil na Dunaju

DUNAJ, 9. — Sovjetska zveza je sprejela avstrijsko povabilo, naj pošlje na Dunaj kako nogometno moštvo, ter je obenem predlagala datum 20. in 24. junija. Avstrijska zveza pa bo predlagala dva druga datuma, ker bodo v tem času najboljši avstrijski nogometaši na svetovnem prvenstvu v Švici. Sovjetsko moštvo, ki je določeno, da gre v Avstrijo, je moskovski Dinamo. To bo prva sovjetsko-avstrijska tekma od l. 1927.

* * *

Angleška nogometna zveza je sporočila, da je prejela od sovjetske nogometne zveze brzojavko, s katero ta vabi angleško moštvo Arsenal v Rusijo, kjer naj bi 2. in 5. avgusta odigral dve tekmi. Rusi pa bi poslali neko moštvo v Anglijo novembra.

HOKEJ

SZ - Vzhodna Nemčija 14:1

MOSKVA, 9. — V prijateljski tekmi v hokeju na ledu je včeraj reprezentanca Sovjetske zveze premagala reprezentanco Vzhodne Nemčije s 14:1 (3:0, 3:0, 8:1). Gledalcev je bilo 40.000.

* * *

Mednarodna tekma v hokeju med Kanado in Švico se je v nedeljo v Zuerichu končala s 6:5 (3:1, 2:2, 1:2) v korist Kanadčanov. V St. Moritzu je mlada švicarska reprezentanca premagala mlado nemško reprezentanco s 5:3. Tekma v Arosi med istima reprezentancama pa se je končala 5:5. V Moskvi je moskovski Zenit premagal moštvo Nakka iz Stockholma z 10:1 (2:0, 5:1, 3:0).

* * *

TAMPERE (Finska), 9. — Milanska moštvo Diavoli Rossoneri je premagalo finsko moštvo TBK, ki je na čelu finske lestvice, s 5:0 (2:0, 2:0, 1:0). Gledalcev je bilo 3.500.

EVROPSKO PRVENSTVO V HITROSTNEM DRSANJU

Prvak je postal Rus Šilkov

Norvežan Andersen je zmagal na 5 in 10 km

V nedeljo se je v Davosu končalo tekmovanje za evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju. Po tekih na 500 in 5000 m, ki sta bila na sporedu v soboto, so v nedeljo tekmovali na 1500 in 10.000 m. Za naslov evropskega prvaka se ne štejejo zmage v posameznih tekih, temveč je en sam naslov za najboljšega drsalca v vseh štirih tekih. Tako se je zgodilo, da je postal evropski prvak Šilkov (SZ), ki je zmagal le na 1500, medtem ko se je Andersen (Norv.), ki je zmagal na 5000 in 10.000 m, plasiral na drugo mesto. Šilkov ima pač boljšo skupno oceno po vseh štirih tekih. V teku na 10.000 m pa sme nastopiti le 12 najboljših tekmovalcev in tako se jih tudi za končno oceno ne more plasirati več.

Rezultati: **1500 m:** 1. Šilkov (SZ) 2'13"3; 2. Gončarenko (SZ) 2'14"; 3. Grišin (SZ) 2'14"1; 4. Aas (Norv.) 2'14"5; 5. Jaervinen (Fin.) in Ericsson (Sved.) 2'15" (nov finski rekord); 7. Broeckmann (Holand.) in Van der Voort (Holand.) 2'15"5; 9. Andersen (Norv.) 2'16"6; 10. Salonen (Finska) 2'17"2.

10.000 m: 1. Andersen (Norv.) 16'55"2; 2. Broeckmann (Holand.) 17'04"3; 3. Ericsson (Sved.) 17'08"9; 4. Haugli (Norveška) 17'10"5; 5. Šilkov (SZ) 17'22"6; 7. Jaervinen (Fin.) 17'27"6 (nov finski rekord); 8. Gončarenko (SZ) 17'33"7; 9. Van Der Voort (Holand.) 17'33"9; 10. Johannnesen (Norveška) 17'42".

Končna ocena: 1. Šilkov (SZ) 189,058 točk (evropski prvak); 2. Andersen (Norv.) 189,383; 3. Ericsson (Sved.) 191,185; 4. Gončarenko (SZ) 191,202; 5. Jaervinen (Fin.) 191,360; 6. Broeckmann (Holand.); 7. Haugli (Norv.); 8. Van Der Voort (Holand.); 9. Aas (Norv.); 10. Cronchey (Angl.); 11. Grišin (SZ); 12. Johannesen (Norv.).

Kordež prvak na 30 km

Nekateri favoriti niso nastopili

V ponedeljek je bilo v Mrkopolju končano jugoslovansko državno smučarsko prvenstvo z zadnjo disciplino, tekom na 30 km.

Tekmovanje ni bilo kdo ve kako zanimivo, saj se na startu nista pojavila favorita Hlebanja in Kandare. Mimo tega je pri 15. kilometru odstopil Knific. Borba je bila zaradi tega le med Matevžem Kordežem in Janezom Pavčičem. Kordež je prehitel Pavčiča na sredini proge in s tem je bila bitka odločena. Rezultati: 1. M. Kordež 1:24:44, 2. J. Pavčič 1:25:45, 3. G. Kordež 1:26:58, 4. Slivnik 1:28:37, 5. Robač, 6. Pogačnik itd. Najboljši hrvatski zastopnik Kraševac se je uveljavil na deveto, predstavnik Srbije Marinković pa na deseto mesto.

Smučarska prvenstva

V AVSTRIJI

Avstrijska prvakinja v alpski kombinaciji je postala Thea Hochleitner. Za njo so se plasirale: Lotte Blattl, Rosl Sailer, Trude Klecker, Erika Mahringer itd.

V slalomu pa je med Avstrijci zmagal Anderl Molterer, za njim pa so se plasirali Pravda, Senger, Schneider, Schuster.

V NEMČIJI

Nemško prvenstvo v smuku si je osvojil 19-letni Hans Peter Laning. Za njim so Schweiger, Behr, Klein, Maurer. Pri ženskah pa je Evi Laning obdržala lani priborjeni naslov. Sledile so ji Jaeger, Maurer, Marianne Mumm, Ingelore Mumm.

NA NORVEŠKEM

S sekundo prednosti je Johan Oestvang osvojil norveško prvenstvo na 15 km pred Stokkenom. Tretji je bil še malo znani Per Olsen.

V samostojnih skokih je zmagal Falkanger, ki si je na zimski olimpiadi v Oslu priboril srebrno medaljo. V nordijski kombinaciji pa je zmagal Stenersen. Falkanger je dobil za skoka 70 in 69,5 m 227,6 točk, 2. Nils Rykken 222,1 (69,5, 70).

V SVICI

Drugi dan švicarskega prvenstva v alpskih disciplinah je med moškimi zmagal Fred Rubi pred Julenom, Fellayem, Reyem, Forrerjem in Grosjeanom; med ženskami pa Frieda Daenzer pred Lafont, Looser, Berthod in Schoepfer.

NA SVEDSKEM

Na Svedskem si je osvojil prvenstvo v nordijski kombinaciji Lars Erik Everstroem. Dva Američana, ki sta se udeležila tekme v skokih, sta presenetila s svojim plasmajem; zasedla sta 2. in 4. mesto. Zmagal je Sven Martinsson z 213 točkami (69,5, 70), 2. Crosby Perry-Smith (ZDA) 210 (69, 68), 3. Haldo Carlsson 209,5 (70,5, 70,5), Marvin Crawford (ZDA) 209 (69, 68), 5. Lars Erik Everstroem 206 (66, 66,5).

NA FINSKEM

Na Finskem so v samostojnih skokih dosegli te-le rezultate: 1. Hyvacrinen 221,1 (77,5, 84,5), 2. Kuronen 213,9 (78, 78), 3. Veikko Salmenranta in Risto Vuorinen 210,4 (75,5, 75,5 ter 78, 70,5).

BROOKLYN, 9. — Nate Brooks je v svojem prvem dvoboju čez šest rund premagal s tehničnim k.o. Billyja Peacocka ter si tako osvojil ameriško prvenstvo v kategoriji bantam. Zmago je dosegel proti koncu osme runde.

* * *

LONDON, 9. — Anglež Jack Hobbs je včeraj zvečer po točkah v desetih rundah premagal Belgijca Proeperja Becka.

* * *

Svetovni prvak «ad interim» v peresne kategorije Percy Bassett je s tehničnim k.o. v tretji rundi premagal francoskega prvaka Mohameda Chikhaouija.

Colò še vedno nepremagljiv

V smuku je med ženskami zmagala 19-letna Carla Marchelli

Za Zeno Colòja ni bilo na letošnjem italijanskem državnem prvenstvu težav — ne na progah ne z nasprotniki. Vse tri dni je zmagoval v stilu velikega gospoda v primeri z drugimi tekmovalci. Po tekmah v veleslalomu in slalomu je z enako lahkoto zmagal v nedeljo tudi na tekmi v smuku. Tako je postal letos absolutni italijanski prvak v alpskih disciplinah. Kljub presledku v tekmovanju je pokazal, da je še vedno med njim in ostalimi konkurenti velika razlika. Ostali so nekako izenačeni in ni izrecnih favoritov. Če bi ne bilo Colòja, bi si verjetno razdelili med seboj zmage v posameznih alpskih disciplinah dva ali trije različni tekmovalci.

Rezultat - smuk moški: 1. Colò Zeno (Abetone) 1'51"6; 2. Burrini Gino (Campiglio) 1'54"8; 3. Zecchini (Monza) 1'55"9; 4. Milianti (Abetone) 1'56"; 5. Chierroni (Abetone) in Burrini Bruno (Truppe Alpine) 1'57"3; 7. David (Gressoney) 1'58"; 8. Alverà Albino (Cortina) 1'58"5; 9. Gluck (Gardena) 1'59"2; 10. Minuzzo (Cervino) 1'59"4.

ABETONE, 8. — Do pravega presenečenja je prišlo danes v zadnji točki tekmovanja za italijansko državno prvenstvo v alpskih disciplinah - smuku za ženske. Zmagala ni nobena od favoritinj temveč Carla Marchelli, še ne 19-letna mlajša sestra Marje Grazie. Vozila je zelo pogumno in odločno, kot bi mogoče hotela protestirati, ker ni bila določena za ekipo, ki bo šla na svetovno prvenstvo na Svedsko.

Rezultat - smuk ženske: 1. Marchelli Carla (SAI, Milano) 1'52"3; 2. Pellissier (Cervino) 1'52"9; 3. Sacco (Sestriere) 1'58"3; 4. Celina Seghi (Abetone) 2'01"2; 5. Vidossich (Sestriere) 2'07"6; 6. Poloni (Sestriere) 2'09"; 7. Cittadini Isa (SAI, Milano) 2'13"4; 8. Marchelli Mara Griazia (SAI, Milano) 2'16"4; 9. Serra (Bardonecchia) 2'17"9; 10. Coletti Mirella (Pieve di Cadore) 2'19"9; 11. Marchelli Ada (SAI, Milano) 2'20"7; 12. Ansbacher (Monza) 2'27"6.

CARLA MARCHELLI si je osvojila italijansko državno prvenstvo v smuku.

ZENO COLO'

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 13.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25 din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružnica Gorica Ul. S. Pellico 1-II Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 20, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska, Drž. založba Slovenije, Ljubljana. Stritarjeva 3-I., tel. 21-928 tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 606 - 7 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst